

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1

בפני כב' השופטת סגלית אופק

התובעות:

1. פלונית (קטינה)

2. פלונית (קטינה)

באמצעות ההורים האפוטרופוסים הטבעיים

נ.ד.

ז.ד.ת"ז

ע"י ב"כ עוה"ד אוהד שוהם

נגד

הנתבעים:

1. א.י.

2. א.ח.י.

ע"י ב"כ עוה"ד יואל יוספי

2

3

4

5

6

פסק דין

עניינו של פסק דין זה נוגע לשאלה אם כספים של המנוחה שהועברו על ידה בחייה לנתבעים שייכים לעיזבונה ויש לחלקם בין יורשיה בהתאם להוראות צוואתה, או שייכים באופן מלא ובלעדי לנתבעים ואינם חלק מעיזבון המנוחה.

10

11

תמצית העובדות

12

1. המנוחה, ר.י. (XXX) ז"ל (להלן – המנוחה) גרושה ואם לשני ילדים בגירים, ה"ה נ.ד. (להלן – נ' וד.ע. (להלן – ד')).

14

15

2. התובעות 1-2, קטינות (להלן – הקטינות או התובעות), הן נכדותיה של המנוחה, בנותיהן של נ' ורעייתו, הגב' ז.ד. (XXX) (להלן – ז') (להלן יחד – הורי-התובעות).

17

18

3. הנתבע 1, מר א.י. (להלן – הנתבע או י'), הינו אחיה של המנוחה, והנתבעת 2, הגב' א.ח.י. (להלן – הנתבעת או א') היא רעייתו.

20

21

4. המנוחה חלתה במחלה קשה, והלכה לבית עולמה ביום 29.6.2019.

22

23

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלוגית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

- 1 5. המנוחה הותרה אחריה צוואה בעדים מיום 19.6.2018 (להלן – **הצוואה**); צו קיום הצוואה
2 ניתן על ידי הרשם לענייני ירושה ביום 29.1.2020 (1/ת).
- 3
- 4 6. בצוואתה הורתה המנוחה על חלוקה שווה של כל רכושה מכל סוג שהוא לארבעת נכדיה;
5 כך שמחצית מעיזבונה יירשו התובעות, בנותיו של נ', ואת המחצית הנוספת של עזבונה
6 יירשו נכדיה הנוספים, א.ד. ו-א.צ., ילדיה של ד' (סעיף 6 לצוואה); כולם קטינים.
7
- 8 7. עוד הורתה המנוחה בצוואתה על מינוי הנתבע להיות אחראי על קבורתה וכמנהל העיזבון
9 של הצוואה (סעיף 5 לצוואה).
10
- 11 8. בערוב ימיה של המנוחה, בשל משבר שפרץ בינה לבין בעלה דאז, מר ג.מ.ד. (להלן – **הבעל**
12 **לשעבר** או מ'), עזבה המנוחה בחודש ינואר 2018 את דירת המגורים, שהייתה בבעלותם
13 המשותפת, ונמצאת ברח' XXX בעיר רמת גן (להלן – **הדירה ברמת גן**) ועברה להתגורר בעיר
14 xxx; תחילה, התגוררה בבית אחותה, ולאחר מכן, בחודש נובמבר 2018, שכרה דירה
15 למגוריה, שם התגוררה בגפה עד לפטירתה.
16
- 17 9. במסגרת הליך משפטי לעניין חלוקת הרכוש, נחתם בין המנוחה לבין בעלה לשעבר הסכם
18 גירושין, אשר אושר וקיבל תוקף של פסק דין ביום 8.11.2018 על ידי בית המשפט לענייני
19 משפחה במסגרת תלה"מ 18-06-15344 (נ/7) (להלן – **הסכם הגירושין**).
20
- 21 10. בהסכם הגירושין נקבע אופן חלוקת הרכוש בין המנוחה לבין בעלה לשעבר, והוסכם כי
22 זכויותיה של המנוחה בדירת המגורים יועברו ע"ש מ' והוא ישלם לידיה תשלומי איזון בסך
23 כולל של 800,000 ₪ (להלן – **כספי הגירושין**).
24
- 25 11. בהתאם לכך, המנוחה קיבלה לידיה כספים בסך של 780,000 ₪, אשר הופקדו בחשבונה
26 בבנק לאומי (סניף XXX) מס' XXX (להלן – **חשבון הבנק**). כמו כן, סוכם כי דמי תיווך
27 בסך של 18,000 ₪ ששילמו הורי-התובעות יהוו תשלום על חשבון כספי הגירושין.
28
- 29 12. אין חולק, כי מי שמימן את עיקר תשלום כספי הגירושין הנ"ל למנוחה היו הורי-התובעות,
30 אשר שילמו ממקורותיהם כספים המצטברים **לסך של 680,000 ₪**, כפי שיפורט להלן: סך
31 של 50,000 ₪ הועבר מחשבונם לחשבון המנוחה ביום 31.7.2018; סך של 50,000 ₪ הועבר
32 ביום 8.11.2018; וסך של 580,000 ₪ הועבר ביום 13.3.2019 (ת/2-ת/3).
33
- 34 13. עוד אין חולק, כי לצורך העברת הכספים הנ"ל למנוחה, מכרו הורי-התובעות את דירת
35 המגורים שהייתה בבעלותם ונמצאת ברחוב ססס בגני אביב וכן נטלו הלוואות כספיות
36 שונות, חלקן מהבנק וחלקן מבני משפחה (ת/5-ת/6).
37
- 38 14. סך נוסף של 100,000 ₪ שולם למנוחה ביום 11.3.2019 על ידי בעלה לשעבר מ' (ת/4).
39
- 40 15. ביום 13.3.2019 יתרת הכספים בחשבון הבנק של המנוחה עמדה **ע"ס של 738,000 ₪**, אשר
41 כללה את כספי הגירושין הנ"ל (ת/11).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלוגית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

16. במהלך שלושת החודשים האחרונים לחייה, הועבר מכספי המנוחה סכום מצטבר בסך של 695,000 ₪ לחשבון הנתבעים במספר העברות בנקאיות שונות (עמ' 31, ש' 1-2; ת/ת-12/16) כמפורט להלן:

- 5 - סך של 15,000 ₪ ביום 10.3.2019;
- 6 - סך של 600,000 ₪ ביום 17.3.2019;
- 7 - סך של 10,000 ₪ ביום 3.6.2019;
- 8 - סך של 40,000 ₪ ביום 7.6.2019;
- 9 - סך של 30,000 ₪ ביום 11.6.2019.

17. כמו כן, במהלך החודש האחרון לחייה, משך הנתבע מחשבונה של המנוחה כספים במזומן ובכרטיס אשראי, בסכום מצטבר של כ-45,000 ₪ (ת/ת11), כמפורט להלן:

- 14 - סך של 600 ₪ ביום 5.6.2019;
- 15 - סך של 1,000 ₪ ביום 6.6.2019;
- 16 - סך של 5,000 ₪ ביום 7.6.2019;
- 17 - סך של 5,000 ₪ ביום 10.6.2019;
- 18 - סך של 4,000 ₪ ביום 11.6.2019;
- 19 - סך של 5,000 ₪ ביום 11.6.2019;
- 20 - סך של 3,000 ₪ ביום 12.6.2019;
- 21 - סך של 506 ₪ ביום 20.6.2019;
- 22 - סך של 3,000 ₪ ביום 21.6.2019;
- 23 - סך של 5,000 ₪ ביום 25.6.2019;
- 24 - סך של 4,000 ₪ ביום 26.6.2019;
- 25 - סך של 5,000 ₪ ביום 27.6.2019;
- 26 - סך של 4,000 ₪ ביום 28.6.2019.

18. בחשבון הבנק של המנוחה נותר סך של 1,870 ₪ בלבד נכון ליום פטירתה (ת/ת11).

החליד המשפטי

19. ביום 5.5.2020 הגישו הקטינות, באמצעות הוריהן, כתב תביעה כנגד הנתבעים, במסגרתה עתרו להצהיר כי מלוא הכספים בסך 740,000 ₪ שייכים לעיזבון המנוחה ולחייב את הנתבעים להשיב לתובעות, בהיותן יורשות מחצית מעיזבון המנוחה, סך של 370,000 ₪ בצירוף ריבית והפרשי הצמדה כדין מיום פטירת המנוחה ועד למועד התשלום בפועל.

20. כתב הגנה הוגש ביום 20.5.2020.

21. כתב תשובה הוגש ביום 5.6.2020.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלוגית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

- 1 22. ביום 24.6.2020 התקיימה ישיבת קדם משפט בתיק ונקבע דרך בירור ההליך המשפטי (עמ' 2
3 5-1 לפרו').
- 4 23. הצדדים הגישו תצהירים במקום עדות ראשית ותיקי מוצגים (התובעות ביום 19.11.2020
5 והנתבעים ביום 1.1.2021); כמו כן, הותר לתובעות להגיש תצהיר משלים אליו צורפה ראייה
6 נוספת, תכתובת ווטסאפ בין ז' לבין הנתבע (להלן – **התצהיר המשלים**) (ר' החלטה מיום
7 22.2.2021 בבקשה מס' 21).
- 8
9 24. לצורך בירור המחלוקות בתיק, התקיימו שני דיוני הוכחות (בימים 7.2.2021 ו-4.4.2022),
10 במהלכם נשמעו עדי התביעה- נ' (עמ' 8-17 לפרו'); הגב' נ.ע.ג. (עמ' 17-20 לפרו'); הגב' מ.ה.
11 (עמ' 20-25 לפרו'); ז' (עמ' 27-30 לפרו'); ועדי ההגנה- הנתבע (עמ' 30-51 לפרו'); הנתבעת
12 (עמ' 51-59 לפרו'); מר א.י. (עמ' 59-65 לפרו').
- 13
14 25. בתום פרשת ההוכחות, ניתן צו לסיכומים (התובעים הגישו ביום 27.7.2022, הנתבעים ביום
15 11.9.2022 וסיכומי תשובה הוגשו ביום 26.10.2022); כעת ניתן פסק הדין.
- 16
17 26. להשלמת התמונה יצוין, כי במקביל לתובענה זו הוגשה בבית המשפט השלום באזור תובענה
18 כספית שהגישו הורי-התובעות כנגד הנתבעים (תמ"ש 71674-12-20), בטענה כי הם הסכימו
19 ליטול על עצמם את מימון כספי הגירושין ממקורותיהם בסך כולל של 680,000 ₪ על בסיס
20 מצגים מפורשים חוזרים ונשנים מצד הנתבע לעניין נזקקותה הדחופה של המנוחה לכספים
21 אלה וכן על בסיס התחייבותו המפורשת כלפיהם כי אם וכאשר המנוחה תלך לבית עולמה
22 הוא ישיב לידיהם את כל הכספים שישולמו על ידם (נ/6).
- 23
24 **תמצית טענות הצדדים**
- 25
26 **27. טענות התובעות:**
- 27
28 א. בחודשים האחרונים לחיי המנוחה יצאו הנתבעים למסע מתוכנן היטב במסגרתו
29 השתלטו על רכושה של המנוחה ורוקנו אותו כליל, כל זאת עד יומה האחרון. המנוחה
30 רצתה להוריש את עיזבונה לנכדיה, כהוראות הצוואה, אך במעשיהם ובפעולותיהם
31 הנתבעים סיכלו והכשילו את רצונה זה.
- 32
33 ב. העברות בנקאיות, שבוצעו מחשבון המנוחה לחשבון הנתבעים, במהלך שלושת החודשים
34 האחרונים לחייה, והמסתכמים בסך של 695,000 ₪, לא הועברו לנתבעים מתוך כוונה
35 להעניקם במתנה, אלא בנאמנות ו/או משמורת בלבד בידי הנתבע בעבור המנוחה
36 ולצרכיה.
- 37
38 ג. מעולם לא הייתה גמירות דעת מלאה מצד המנוחה להעביר את הכספים במתנה.
39
40

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלוגית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

- 1 ד. המנוחה היתה נטולת אמצעים, היא שמרה על כספה מכל משמר, הייתה חרדה
2 לעצמאותה הכלכלית ולביטחונה ולא היה לה כל רכוש, בטחונות או כספים ולכן אין
3 ולא יכול להיות כל הסבר מניח את הדעת לריקון חשבונה, זולת השתלטות מוחלטת של
4 הנתבעים על חשבון המנוחה. המנוחה הייתה חולה סופנית, הייתה זקוקה בדחיפות
5 לכספים אלה לצורך מימון צרכיה השונים ועלויות הטיפולים הרפואיים, ועל כן לא
6 ייתכן שהעניקה את מלוא הונה במתנה ונותרה ללא כספים למימון צרכיה השונים.
7 הענקת הכספים במתנה לנתבעים אף סותרת את הוראות צוואת המנוחה, בה ציוותה
8 את רכושה לארבעת נכדיה.
9
- 10 ה. הצהרת המנוחה אשר מתיימרת להוות תימוכין למתנה בסך של 600,000 ₪ לא נעשתה
11 לפי רצון המנוחה או ביוזמתה, אלא לשיטת הנתבעים לפי דרישת נציג הבנק; המנוחה
12 לא קיבלה ייעוץ מקדים טרם חתימתה על ההצהרה הנ"ל והוא נחתם על ידה בלי
13 שהבינה את המשמעויות של הצהרתה זו.
14
- 15 ו. בנסיבות הקיימות, ובמיוחד לנוכח העובדה כי עסקינן בהעברות כספיות המהוות את כל
16 הונה של המנוחה, היה מצופה, כי קודם לביצוע ההעברות לנתבעים, היה נערך הסכם
17 מתנה בכתב לאחר שהמנוחה תקבל ייעוץ משפטי לעניין משמעות פעולותיה המתכוננות,
18 הן כלפיה והן כלפי יורשיה, ולעניין החלופות האחרות שעומדות בפניה, והדבר לא נעשה.
19
- 20 ז. לגבי יתר ההעברות הכספיות שנעשו (למעט הסך של 600,000 ₪ אשר לכאורה נתמך
21 בהצהרת המנוחה), אין כל ראיה חיצונית תומכת.
22
- 23 ח. בחודש האחרון לחיי המנוחה בוצעו מחשבון הבנק מספר העברות אינטרנט לחשבון
24 הנתבעים. המנוחה לא ידעה לבצע העברות אינטרנט באפליקציה ונראה כי הנתבע הוא
25 זה שביצע את ההעברות הנ"ל ממכשיר הטלפון של המנוחה.
26
- 27 ט. ההעברות הבנקאיות לנתבעים לא בוצעו אי פעם כ"מתנה", ולכל הפחות לא בהבנה
28 מדעת, לא ברצון חופשי, לא בגמירות דעת ואדרבא שלא בגמירות דעת מוגברת של
29 המנוחה כמתחייב בדין.
30
- 31 י. ככל שבכל זאת ייקבע כי הכספים הועברו לנתבעים במתנה, הרי זו מתנה שנועדה
32 להשתכלל רק לאחר פטירת המנוחה ומשכך היא מנוגדת להוראות סעיף 8(ב) לחוק
33 הירושה, התשכ"ה-1965 והינה חסרת תוקף.
34
- 35 יא. העברת הכספים שבוצעה לחשבון הנתבעים בוצעה על ידי המנוחה על יסוד הטעיה או
36 טעות באשר למצב המשפטי בשאלה מה יקרה עם הכספים אילו נכדוניה של המנוחה
37 יירשו אותה.
38
- 39 יב. לא ניתן לטעון שהשתכלל הסכם "מתנה", שעה שהנתבע סירב לקבל לידיה את הכספים
40 ומשכך לא היה "קיבול" כמשמעותו בחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973.
41

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיף) ואח' נ' א.י. ואח'

1 יג. בחודש האחרון לחייה, כאשר המנוחה על ערש דווי, גזלו הנתבעים את יתרת כספי
2 המנוחה בסדרת משיכות מזומן גבוהות, חריגות ותמוהות בסך של 45,000 ₪, בלי ליתן
3 כל הסבר מניח את הדעת מה עלה בגורל כספים אלה.

4
5 28. טענות הנתבעים:

6
7 א. הנתבע היה איש אמונה של המנוחה, הוא שיקם את חייה ומצא לה דירה בxxx. פעולת
8 הענקת המתנה שיקפה מחד את מערכת היחסים הקרובה של הנתבע והמנוחה והכרת
9 התודה שלה ומאידך את הכעס והדחייה בין המנוחה והורי-התובעות לאחר שאלה צידדו
10 בבעלה לשעבר, לקחו חלק פעיל נגדה ואף התנערו ממנה. לאחר שהמנוחה הבינה כי
11 כספים שיירשו נכדותיה יגיעו "בדלת מסתובבת" לילדיה, היא החליטה לתת במתנה את
12 כספיה לנתבע.

13
14 ב. כספי המנוחה הועברו במתנה לנתבעים כאשר זו הבינה כי גורלה נחרץ כבר והיא לא
15 תחלים מהמחלה וזו "הרימה ידיים" והפסיקה את הטיפולים הרפואיים. בנסיבות אלה,
16 התייתר הצורך בכסף למימון טיפולים אחרים יקרים או לדאוג לעתידה.

17
18 ג. המנוחה הייתה צלולה ודעתנית, ולאחר שיקול דעת מעמיק ורצון ברור ונחרץ היא
19 העניקה את הכספים במתנה לנתבעים.

20
21 ד. המנוחה חתמה על הצהרה בפני נציג הבנק, לפיה הסך של 600,000 ₪ מועבר במתנה
22 לנתבעים, בלי שתהיה לה האפשרות לדרוש את הכסף חזרה; הצהרתה הנ"ל מחזקת את
23 גמירות דעתה לביצוע הפעולה הנ"ל ברף גבוה במיוחד.

24
25 ה. אין הגיון בטענה כי הכספים הועברו לידי הנתבעים למשמורת בלבד, שכן הכספים
26 ממילא הופקדו ישירות בחשבון הבנק שלה ועל כן לא הייתה כל הצדקה להעבירם
27 לנתבעים, מלבד רצונה ליתן כספים אלה במתנה.

28
29 ו. הוראות סעיף 8(ב) לחוק הירושה אינן רלוונטיות ולו מהטעם כי הן מדברות "רק לאחר
30 מותו" ובמקרה דנן המתנה הייתה עוד בחיי המנוחה ובמכתב שנרשם לבנק אין כל תנאי
31 מתלה.

32
33 ז. הנתבעים לא הציגו כל מסמך או ראיה אחרת הסותרת את הצהרת המנוחה לבנק בדבר
34 הענקת המתנה לנתבעים.

35
36 ח. פעולת העברת הכספים לנתבעים נודעה להם רק בדיעבד ועל כן אין ממש בטענות בדבר
37 תרמית או הטעיה, טענות נטולות ממילא תשתית ראייתית.

38
39 ט. המנוחה בעצמה משכה כספים מהבנק ו/או עשתה פעולות, ורק בשבועות האחרונים
40 לחייה נתנה לנתבע את כרטיס האשראי שלה וביקשה ממנו להוציא מפעם לפעם סכום
41 שהועבר לידיה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

דיון והכרעה

גדר המחלוקת

29. כאמור לעיל, המחלוקת בין הצדדים נוגעת לשני עניינים עיקריים:

ה**אחד**- השאלה אם הכספים שהועברו לנתבעים **בסך כולל של 695,000 ₪** (כמפורט בס' 16 לעיל) שייכים לעיזבון המנוחה ויש לחלקם בהתאם להוראות הצוואה – כטענת התובעות; או שייכים לנתבעים באופן מלא ובלעדו, לאחר שהמנוחה העבירה להם כספים אלה במתנה עוד בחייה, ומשכך אינם חלק מעיזבון המנוחה והוראות הצוואה אינן חלות עליהם – כטענת הנתבעים.

ה**שני**- בשאלה מה עלה בגורל כספים במזומן **בסך כולל של 45,000 ₪** שנמשכו מחשבונה של המנוחה בחודש האחרון לחייה (כמפורט בס' 17 לעיל) והאם כספים אלה שייכים לעיזבון המנוחה ויש לחלקם בהתאם להוראות הצוואה.

העברות הכספים בסך של 695,000 ₪

30. בענייננו, לנוכח טענות התובעות בדבר **העדר גמירות הדעת** של המנוחה ו**טעות והטעה**, יש לבחון האם הנסיבות והראיות בענייננו המצביעות על **גמירות דעתה** של המנוחה להעניק את הכספים במתנה לנתבעים והאם התקיימו **פגמים ברצון** המצדיקים את ביטול פעולות העברת הכספים והשבתם לעיזבון.

נטל ההוכחה

31. ככלל, כאשר מוגשת תביעה להשבת כספים שניתנו לנתבע, והנתבע מצמצם הגנתו לטענה כי הכספים ניתנו לו במתנה, קיימת חזקה נגד טענת המתנה המבוססת על ההיגיון ועל ניסיון החיים, לפיה אין בדרך כלל נתינה חד צדדית סתם של אדם לזולתו ללא תמורה או ללא חובת השבה; נטל ההוכחה עובר משכמו של התובע אל שכמו של הנתבע ועל הנתבע לסתור את החזקה ולהוכיח את טענתו כי מדובר במתנה נ"ע"א 4396/90 רוזנמן נ' ד"ר ג'ורג קריגר, פ"ד מו(3) 254 (1992).

32. חזקה זו מתהפכת עת עסקינן בקרוב משפחה מדרגה ראשונה, כגון הורים וילדים, או כשמתקיימים ביניהם יחסי קירבה מיוחדים, כגון שהנותן הינו אדם שעליו הדאגה למחסורו ולצרכיו או לרווחתו הכלכלית של המקבל, או "מעמיד עצמו במצב של הורה".

לעניין זה נקבע בפסיקה:

"...יחסי קירבה המצדיקים חזקה בדבר מתנה מתקיימים כל אימת שמשלם הכספים הינו אדם שעליו הדאגה למחסורו ולצרכיו של הבעלים הרשום... .

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנ"ש 8790-05-20 פלוגית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1 המבחן לקיומם של יחסים מיוחדים כאמור איננו
2 מתמזה בקשר משפחתי מסוג מסוים דווקא, אלא
3 מתקיים כל אימת שמשלם הכספים מעמיד עצמו
4 במצב של הורה (in loco parentis), ...כך, למשל, עשוי
5 סב או דוד להעמיד עצמו במצב של הורה, כגון במקרה
6 שאבי הילד נפטר... "נע"א 34/88 רוטנברג רייס נ' עיזבון
7 המנוחה חנה אברמן ז"ל, פ"ד מד(1) 278 (1990) ולהלן
8 – עניין רייס);"
9

10 "כאשר מדובר ביחסי משפחה - קיימת חזקה, שאף היא
11 ניתנת לסתירה, כי העברה ללא תמורה נעשית מתוך
12 כוונה לתת מתנה... יחד עם זאת, יש להדגיש כי חזקה
13 זו מצומצמת רק לקשרים אשר בהם טבעי להניח
14 שמדובר במתנה, למשל, כאשר מדובר ביחסים שבהם
15 המעביר מחויב לדאוג לרווחתו הכלכלית של הנעבר
16 (כמו ביחסים שבין הורים וילדים)... והיא אינה חלה
17 כאשר הקשר בין הצדדים, אף אם מדובר בקשרי
18 משפחה, אינו יוצר הנחה כי המעביר התכוון להעניק
19 לנעבר מתנה" נע"א 3829/91 וואלס נ' גת, פ"ד מח(1)
20 801, 811 (1994);
21

22 "מציאות החיים מלמדת כי יש להפעיל את החזקה
23 ההפוכה כל אימת שמוכח כי בין קרובי המשפחה
24 שוררת מערכת יחסים המקימה מטיבה ומטבעה את
25 ההנחה שהנתינה מצד אחד למשנהו עשויה להיות
26 מסוגלת כמתנה" נתמ"ש 7630/06 (ראשון לציון) י.פ. נ'
27 ר.פ.ה (11.12.2006);
28

29 "על מנת שתקום "חזקת המתנה" נדרש כי הצדדים יהיו
30 "קרובים קרובים" וכי התקיימה ביניהם מערכת יחסים
31 כזאת שיש בה כדי להעיד על היות הנתינה מתנה"
32 נתמ"ש 29550/04 פ.מ. ואח' נ' ע.ד (29.8.2006).
33

מן הכלל אל הפרט

34
35
36 33. בחינת הנסיבות מלמדת כי על אף יחסי הקרבה בין המנוחה והנתבעים ועל אף שמדובר
37 בקשרי משפחה, אין המדובר בענייני ביחסים מיוחדים אשר יש בהם כדי להצדיק קיומה
38 של החזקה בדבר מתנה; אבאר טעמי להלן:
39

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1 - המנוחה היא אחותו של הנתבע וגיסתה של הנתבעת; בהתאם להלכה הפסוקה יחסים
2 בין אח לאחות אינם עולים כדי יחסים מיוחדים המצדיקים את השבת הנטל לכתפיו של
3 התובע, וכפי שנפסק:

4
5 "במקרה שלפנינו מדובר ביחסי אח ואחות, יחסים
6 אופקיים בהירארכיה המשפחתית, ואינו מתקיים
7 המבחן של יחסי הקירבה המיוחדים, המקיימים את
8 החזקה בדבר מתנה. אח אינו חב כרגיל בדאגה לצורכי
9 אחיו האחרים ואינו מצוי in loco parentis לגביהם" (עניין
10 רייס, עמ' 287).

11
12 - למנוחה היו ילדים, נכדים, אחים ואחיות ולא הוכח כי למנוחה הייתה מחויבות גדולה
13 יותר לדאוג דווקא לרווחתו הכלכלית של אחיה, הנתבע, או לגיסתה, הנתבעת, להטיב
14 עימם ולהעדיפם על פני יתר בני משפחתה.

15
16 - אין חולק, כי הנתבע עזר למנוחה בשנה האחרונה לחייה, סייע לה בכל הקשור לגירושין,
17 הן בניהול משא ומתן מול בעלה לשעבר והן בהענקת מקום מגוריה ומציאת דירה אחרת
18 עבורה xxx; אולם, המנוחה הסתייעה גם ביתר אחיותיה – 9 אחיות (עמ' 32, ש' 33) –
19 והייתה עימם בקשר חם והדוק. למעשה, בחודש ינואר 2018, כאשר המנוחה עזבה את
20 בית מגוריה ב xxx ועברה לעיר xxx, היא התגוררה תחילה בבית אחותה כ', ורק בחודש
21 נובמבר 2018 שכרה דירה בה התגוררה בגפה עד לפטירתה, תוך שאחיה ואחיותיה
22 מסייעים בידיה ומטפלים בה במסירות.

23
24 - לא הוכח כי היחס של המנוחה לנתבעים היה מועדף על פני יתר בני משפחתה; המנוחה
25 אהבה את הנתבע, אך אהבה גם את יתר אחיה ואחיותיה; כפי שהעידה הגב' מ.ה.: "ר'
26 מאוד אהבה את האחים שלה, היא הבת הכורה היא עזרה בגידול
27 ובפרנסה, של המשפחה, דאגה לתת לכל אחד מהאחים שלה כאשר היה
28 לו קשה בעזרה כספית" (עמ' 24, ש' 17-18).

29
30 - לא הוכח, וממילא לא נטען, כי המנוחה נתנה במתנה כספים ליתר אחיה ואחיותיה, על
31 אף שגם אלה כאמור סייעו לה והיו עימה בקשר חם הדוק ואוהב; "ש. תיארתי
32 בתצהיר שלך ואמרת באיזה צורה שגם א' וגם כ' האחיות עמדו
33 מאוד לצד המנוחה שהגיעה לב"ש ושהיא התגוררה אצל כ', כ' או
34 א' קיבלו מתנה מהמנוחה? ת. לא יודע. לא שאלתי אותם. ש. אתה
35 לא יודע אם הם קיבלו מתנה? ת. אני לא יודע אם הם קיבלו או לא."
36 (עמ' 45, ש' 6-9); "ש. איך היה הקשר שלה עם יתר האחים שלה? עם
37 כ' או א'? ת. מצוין. יש טוב מאוד, יש טוב ויש מצוין. ש. האם א' סיפרה
38 לך שהמנוחה העבירה לה כספים במתנה? ת. לא שאני יודע. ש. לכ'
39 הועברו כספים במתנה? ת. לא שאני שמעתי." (עמ' 63, ש' 2-8).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

- 1 מלבד אחיה ואחיותיה של המנוחה שהיו סביבה ותמכו בה כאמור לעיל, גם דודה, מר
2 א.י, העיד שהיה בקשר יומיומי הדוק וחס עם המנוחה: "ביני לבין המנוחה נרקם
3 קשר אמיץ ובאמת מיוחד באופיו. עמדתי עם המנוחה בקשר על בסיס יום
4 יומי. כל יום וכבר/החל משעות הבוקר המוקדמות ובבחינת כמטאפורה
5 "כל שעה", אני והמנוחה היינו משוחחים ולעיתים כבר מהשעה 7:00
6 בבוקר שהיא או אני היינו מתחילים את השיחה הטלפונית הראשונה
7 בינינו לאותו היום. רק במקרים חריגים/נדירים אני והמנוחה לא היינו
8 נפגשים על בסיס יום יומי או מדברים על בסיס יום יומי. את כל הפעולות
9 הרגילות/השגרתיות היינו עושים יחדיו..." (ס' 2א-ב' לתצהיר). על אף הקשר
10 הנ"ל, הוא מעולם לא קיבל מידה מתנות או כספים "ש. אתה יודע אם אי פעם
11 היא העבירה לך כסף? ת. אם העבירה אלי? למה שתעביר? אתה שואל
12 שאלה לא הגיונית, איזו שאלה זו? למה שתעביר אלי? חסר לי כסף. לא
13 לקחתי כסף ממנה ולא ביקשתי שיעבירו אלי..." (עמ' 64, ש' 18-20).
- 14
- 15 - המנוחה לא הייתה אישה אמידה ולמעשה, זולת כספי הגירושין, למנוחה לא היו כל
16 נכסים והיא התקיימה מקצבת ביטוח לאומי דלה.
- 17
- 18 - לא הוכח כי מערכת היחסים ששררה בין המנוחה לבין הנתבעים כללה מתן מתנות וסיוע
19 מצד המנוחה; נהפוך הוא- מטענות הנתבע עולה, כי הוא זה שדאג מעת לעת להעביר
20 לידה כספים לצורך מימון מחייתה (עמ' 35, ש' 1-5).
- 21
- 22 - המנוחה הייתה בקשר קרוב וחס עם הורי-הנתבעות ובוודאי עם נכדותיה הקטנות ולא
23 הוכח כי נהגו כלפיה ביחס מחפיר (כפי שיפורט בהמשך).
- 24
- 25 34. לאור האמור לעיל, אני קובעת כי חזקת המתנה בין קרובים אינה חלה בענייננו ומכאן, שעל
26 הנתבעים מוטל הנטל לשכנע, כי המנוחה ביקשה להעניק להם את הכספים בלי שיהיה
27 עליהם להשיבם ובלי שהם יעבירו למנוחה דבר מה בתמורה.
- 28
- 29 המסגרת הנורמטיבית – גמירות דעת
- 30
- 31 35. סעיף 2 לחוק המתנה, תשכ"ח-1968 (להלן – חוק המתנה) קובע כי :
- 32
- 33 "מתנה נגמרת בהקניית דבר-המתנה על-ידי הנותן
34 למקבל תוך הסכמה ביניהם שהדבר ניתן במתנה."
35
- 36 36. הקניית המתנה כרוכה בשני יסודות: האחד, שתהא כוונה להקנות; השני, שיתקיים ביטוי
37 חיצוני לפעולה; "היסוד המכריע הוא כוונתו של הצד הנותן, השאלה אם
38 במקרה ספציפי נלוותה למעשה החיצוני כוונה להקנות את הנכס במתנה
39 היא שאלה שבעובדה" נע"א (ת"א) 1612/03 גרינפלד נ' בן צבי וולי
40 [(27.6.2004)].
- 41

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנמי"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

- 1 כידוע, מתנה הינה חוזה לכל דבר ועניין, ובכל הנוגע לאופן קשירת החוזה, בטלותו והזכות
2 לביטולו, חלים עליה גם מערכת הדינים הכללית של דיני החוזים זאת לצד מערכת הדינים
3 שנקבעה בחוק המתנה נדנ"א 1522/94 נייגר נ' מיטלברג, פ"ד מט(5) 314
4 (1996); ע"א 495/80 ברקוביץ ואח' נ' קלימר, פ"ד לו(4) 57 (1982); ע"א
5 173/72 גנאיים ואח' נ' גנאיים, פ"ד כז(1) 414 (1973); מ' א' ראבילו פירוש
6 לחוקי החוזים: חוק המתנה, תשכ"ח-1968, מהדורה שנייה, 1996, עמ' 30
7 (להלן – ראבילו).
8
- 9 38. נקודת המוצא ביחס לחוזה מתנה, להבדיל מחוזה רגיל, היא כי "ההגנה אשר תינתן
10 למקבל מתנה תיפול, במידה וניכרת, בעוצמתה מזו המוענקת למי שנתן
11 תמורה. הטעם ברור. צד שלא תרם מצידו דבר לעיסקה ושכל מה שניתן לו
12 בחסד ניתן, איננו זכאי לאותה מידה של הגנה הניתנת למי שתרם לעיסקה
13 החוזית" נד' פרידמן נ' כהן, חוזים (כרך א'), בעמ' 472.
14
- 15 39. על מנת לבחון האם התקיימה אצל המנוחה גמירות הדעת הדרושה ליתן מתנה לנתבעים,
16 יש לפנות למבחן האובייקטיבי מדיני החוזים הכלליים. עם זאת, לנוכח אופיה של העסקה
17 כעסקה ללא תמורה, שבה צד אחד מעניק וצד שני מקבל בלי שנתן מאומה בתמורה, צריך
18 לוודא כי הגילוי החיצוני של רצון המנוחה משקף נאמנה את כוונתה הסובייקטיבית [עמ"ש
19 (ת"א) 12174-10-11 פלונית נ' עיזבון המנוחה ד.ל ז"ל (26.1.2014) (להלן –
20 עניין פלונית)].
21
- 22 בהקשר לכך נקבע בע"א 3601/96 בראשי נ' עיזבון המנוח זלמן בראשי ז"ל, פ"ד
23 נב(2) 582, 597 (1998) (להלן – עניין בראשי):
24
- 25 "כאשר דנים אנו בעסקת מתנה, המבחן
26 האובייקטיבי-חיצוני אינו מאבד מתקפותו, אולם
27 עלינו להביא בחשבון כי ההגנה על אינטרס
28 ההסתמכות של מקבל המתנה פוחתת בעומדה אל
29 מול הצורך לתת ביטוי לרצונו של נותן המתנה ...
30 בחוזה מתנה, כאשר שוקל בית המשפט אם ראויה
31 עמדתו של מקבל המתנה להגנה, יביא בחשבון את
32 מהותו של חוזה המתנה כחוזה חד-צדדי, אשר
33 המקבל הוא הנהנה העיקרי (אם לא היחיד) ממנו.
34 אמות-המידה לבחינת קיומה של גמירת-הדעת
35 משתנות בהתחשב באופי העיסקה, ובהתחשב
36 במגמה הכללית בדיני המתנה ליתן הגנת-יתר לנותן
37 המתנה...
38 המגמה המייחסת משקל לכוונתו הסובייקטיבית של
39 המעניק באה לידי ביטוי בהיבטים המיוחדים לחוזה
40 המתנה... לכאורה נראה כי יש לתת ביטוי למגמה זו
41 גם בסוגיית גמירות הדעת..."

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תנמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1
2 עוד נקבע לעניין זה, בע"א 6296/05 כהן נ' עזבון המנוחה בקשי כותן ז"ל סעיף
3 5 (8.5.2007), כי:
4

5 "כשעסקינן בהסכם מתנה, המבחן האובייקטיבי
6 נותר על כנו, אולם אינטרס ההסתמכות של הניצע
7 – מקבל המתנה – אשר זוכה ככלל למעמד בכורה,
8 מפנה את מקומו במידה מסוימת לשם מתן משקל
9 מוגבר לרצונו של נותן המתנה... הוטעם שם כי נוכח
10 אופיה של העיסקה החד צדדית במתנה, ישנה
11 ציפיה סבירה שמקבל המתנה יעמוד על כוונותיו של
12 המעניק ויודא כי הגילוי החיצוני של רצונו משקף
13 נאמנה את כוונתו הסובייקטיבית. והיה כי יתגלה
14 פער בין כוונתו הסובייקטיבית למצג האובייקטיבי
15 של המעניק, יהיה מוצדק להגן על אינטרס
16 ההסתמכות של מקבל המתנה רק כאשר המצג
17 האובייקטיבי של כוונת המעניק הוא ברור וחד
18 משמעי. אכן, הבטחת ציפיותיו של מקבל המתנה
19 הינה אינטרס ראוי להגנה, ומקובלת עלי ההלכה
20 המושרשת כי את גמירת הדעת יש להסיק, גם בחוזה
21 מתנה, על סמך גילוייה החיצוני של כוונת המתקשר.
22 אלא שבחוזה מתנה יש להכיר בציפיותיו של מקבל
23 המתנה כלגיטימיות רק כאשר הנסיבות והתנהגות
24 הצדדים מצביעות בצורה ברורה וחד משמעית על
25 כוונתו של המעניק להתקשר בחוזה".

26
27 בנוסף, נקבע בע"א 3354/18 פלונית נ' פלונית סעיף 17 (23.3.2020), כי:
28

29 "המבחן האובייקטיבי כוחו יפה גם מקום שמדובר
30 בעסקת מתנה, אולם מאחר שמתנה היא במהותה
31 חוזה חד צדדי – אינטרס ההסתמכות של מקבל
32 המתנה פוחת אל מול הצורך לתת ביטוי לרצונו של
33 נותן המתנה. במובן זה, נראה כי בעסקת מתנה
34 מתחייבת רמה גבוהה יותר של הוכחת גמירת דעת
35 – כך שנדרש לוודא כי המתנה ניתנה ברצון חופשי
36 ומתוך הבנה מלאה. ויוער כי אין באמור כדי להמעט
37 מן הכלל שלפיו כל אדם מוחזק ככשר להתקשר
38 בחוזה בהתאם לסעיף 2 לחוק הכשרות המשפטית;
39 אלא אך להבהיר כי כאשר מדובר בחוזה מתנה,
40 הבחינה של יסוד גמירת הדעת צריך שתהא קפדנית
41 יותר. דברים אלה אמורים במיוחד בהינתן

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1 שבהתקשרות חד-צדדית מסוג מתנה, ספק אם הכלי
2 ה"רגיל" של בחינת הגילוי החיצוני-אובייקטיבי של
3 גמירת הדעת הוא כלי מספק שכן
4 "בדרך-

5 כלל, הליך ההתקשרות בחוזה מתנה אינו עובר את
6 השלבים המורכבים של עיסקה דו-צדדית; נעדרים
7 ממנו המשא ומתן וההתמקחות האופייניים
8 לעסקאות מסחריות, הגילויים החיצוניים של תנאי
9 העיסקה בעייתיים יותר,
10 ולפיכך גם קשה יותר לעמוד על רצונותיו וכוונותיו
11 של המעניק על-פי המבחן האובייקטיבי".

12
13 הנה כי כן, על מנת לבחון האם התקיימה במנוחה גמירת הדעת הדרושה ליתן את הכספים
14 במתנה לנתבעים יש לעשות שימוש במבחן האובייקטיבי, ומשמדובר במתנה, צריך מקבל
15 המתנה, ובענייננו- הנתבעים, להוכיח כי הגילוי החיצוני של רצון המנוחה משקף נאמנה את
16 כוונתה הסובייקטיבית.

מן הכלל אל הפרט

21
22 40. המנוחה חתמה בפני נציג הבנק על הצהרה, על דף לוגו של הבנק, לפיה מהות ההעברה
23 הכספית בסך של 600,000 ₪ מחשבונה לחשבון הנתבעים ביום 17.3.2019 היא מתנה (להלן
24 – הצהרת המנוחה); וזו לשון הצהרתה הנ"ל:

25
26 "הצהרה

27 העברת כספים

28 אני ר.י. ... מעבירה סכום של 600,000 ₪ לאחי י'...

29 וא.ח.י. ... ומבינה שלא יהיה לי אפשרות לדרוש

30 את הכסף חזרה ומוסרת אותו כמתנה"

31
32 41. החתימה על הצהרה הנ"ל להעברת הכספים, חתימתה של המנוחה היא (למצער אף אחד
33 לא טען אחרת), ומכאן כי מתקיים התנאי הדורש ביטוי חיצוני לכוונת הנותן.

34
35 בפסיקה נקבע זה מכבר, כי "חתימתו של מתקשר מהווה בדרך-כלל אינדיקציה
36 מכרעת לגמירת דעת מצדו. אולם, עמדנו כבר על כך שגמירת דעת נבחנת
37 על פי מכלול הנסיבות החיצוניות והתנהגות הצדדים" (עניין בראשי, עמ' 599).

38
39 זאת ועוד, לא הוכח (וממילא לא נטען) כי למנוחה היתה בעיה קוגניטיבית, שמנעה ממנה
40 להבין את משמעות הצהרתה הנ"ל, ועל כן בפריזמה הצרה ניתן היה להתרשם כי המנוחה
41 גילתה דעתה להעניק לנתבעים את הכספים הנ"ל במתנה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1
2 42. עם זאת, בחינת הראיות והעדויות מלמדות כי קיימות סתירות ותמיהות רבות שיש בהן
3 כדי לעורר ספקות ממשיים כי הצהרתה הנ"ל אינה תואמת את כוונתה הסובייקטיבית של
4 המנוחה ליתן מתנה; אבאר טעמי להלן:

5
6 43. הטענה בדבר הענקת הכספים במתנה אינה מתיישבת עם העובדה שכספים אלה היו כל הונה
7 ורכושה של המנוחה כך שלמעשה בהענקתם לאחרים נותרה היא חסרת כל –

8
9 אין חולק, כי המנוחה לא הייתה אישה אמידה; נהפוך הוא, היא הייתה אישה דלת אמצעים
10 שהתקיימה מקצבת הביטוח הלאומי, וככל הנראה במועדים הרלוונטיים הקצבה הופחתה
11 לסך חודשי של 1,300 ₪ בלבד (עמ' 33, ש' 30-32).

12
13 עוד אין חולק, כי סך הכספים שהועברו לידי הנתבעים מהווים את מלוא הונה עלי אדמות
14 של המנוחה המהווה את כרית הביטחון שלה; כפי שאישר הנתבע בחקירתו הנגדית: "ש.
15 **תאשר לי שכספי הגירושים שהתקבלו בחשבון המנוחה לפני שעברו**
16 **אליך ולאשתך לחשבון זה היה כל הון המנוחה עלי אדמות באותם**
17 **זמנים מרץ 2019?** ת. נכון." (עמ' 32, ש' 9-11). עובדה זו כשלעצמה מעלה ספק גדול
18 בדבר רצונה של המנוחה להעניק חנם כספים אלה.

19
20 בנסיבות אלה, תמוה ביותר מדוע אישה מבוגרת וחולה תוותר על מלוא רכושה, בעודה
21 בחיים, ותיוותר חסרת כל, מבלי שהיא מותירה לעצמה ולו סכום כלשהו על מנת שיהא
22 בידה לממן את צרכיה השונים. תהייה זו, נותרה ללא מענה, לא כל שכן מענה מספק,
23 מחזקת את המסקנה שהמנוחה לא גמרה בדעתה להעניק את הכספים במתנה.

24
25 בהקשר זה יפים הדברים שנאמרו בעניין פלונית הנ"ל בסעיף 23 לפסק הדין:

26
27 "אין זו דרכו של אדם קשיש ודל אמצעים
28 להקנות בערוב ימיו את כל רכושו במתנה, ואם
29 ברצונו להיטיב עם אחד מילדיו ולהעדיפו על פני
30 ילדיו האחרים, הדרך לעשות כן היא באמצעות
31 צוואה, קרי, לצוות מה ייעשה ברכושו לאחר
32 מותו. חזקה על אדם כזה שלא ייפרד בנקל
33 מרכושו בעודו בחייו, על מנת שבמידת הצורך
34 הוא יוכל לממש אותו לצרכיו שלו.
35 זאת ועוד, אין לאדם כזה כל סיבה לשלול
36 מעצמו את האפשרות לחזור בו מן המתנה.
37 שלילת הזכות משרתת באופן בלעדי את
38 האינטרס של מקבל המתנה.
39 על כן, שומה על בית המשפט לבחון בקפדנות
40 יתירה מקרים כגון אלה, בהם מוחתם אדם
41 קשיש על שטר מתנה לפיו הוא מקנה לאחר את

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1 הבעלות בדירת מגוריו ואף שולל מעצמו את
2 אפשרות החרטה. הדברים יפים במיוחד כאשר
3 ניכרת לעין מעורבות גלויה ופעילה של מקבל
4 המתנה, בכל הנוגע להחתמה על מסמכי
5 המתנה, כמו בענייננו. במקרה כזה, החשש מפני
6 השפעה בלתי הוגנת מצידו של מקבל המתנה
7 על רצונו האמיתי של הקשיש, כמו גם החשש
8 מפני העדר גמירת דעת מצידו של נותן המתנה,
9 מקבל משנה תוקף".

10
11 לנוכח מצבה הכלכלי של המנוחה ולנוכח העובדה כי שיעור הכספים שהועברו מהווים את
12 מלוא כספה והונה של המנוחה, קיים קושי לקבל את גרסת הנתבעים שהיא פעלה מתוך
13 בחירה מודעת להעביר את הכספים לנתבעים ולהיות חסרת כל, מתוך מטרה לעזור לאח
14 שלה כשהיא מותירה את עצמה נתונה לחסדיו ולחסדי אשתו.

15
16 44. הטענה בדבר הענקת הכספים במתנה לנתבעים אינה מתיישבת עם צרכיה, רצונותיה,
17 תוכניותיה לעתיד ואופייה של המנוחה –

18
19 אין חולק, כי המנוחה היתה זקוקה לכספי הגירושין למימון צרכיה השוטפים, ובכלל זה:
20 מימון טיפולים רפואיים ותרופות יקרות; "נכון, אמרתי שהיא תצטרך טיפולים
21 ותמיכה וצריך לעזור לה וצריך להעביר לה את הכסף כמה שיותר מהר.
22 מעבר לזה שהיא רצתה לגור בבית לבד... כאשר שאלתי את הרופא הוא
23 אמר שיש כדורים שהם בסל הבריאות ויש כדורים שלא, אלה שלא יעלו בין
24 20 ל 30 אלף ש, ככה שלא ידענו מה יהיה... המנוחה ידעה שהיא תצטרך
25 טיפולים ואפילו עוזרת באיזה שלב, היא רצתה את הכסף. היא ידעה שזה
26 יכול להיות יקר" (עמ' 33, ש' 19-29); "...אבל את צריכה להבין שר' צריכה את
27 הכסף בשביל להמשיך להתמודד עם החיים והמחלה...." (הודעת ווטסאפ מיום
28 31.10.2018 מהנתבע לז'; נספח א' לתצהיר המשלים; ר' גם עמ' 52, ש' 1).

29
30 עוד אין חולק, כי המנוחה היתה זקוקה לכספים אלה על מנת לדאוג למגורים הולמים
31 עבורה בעיר xxx; למעשה, עד לקבלת כספי הגירושין לא היה באפשרות המנוחה לממן
32 שכירות חודשית, והיא נאלצה להתגורר בבית אחותה; "...אני דוחה את שכירות
33 הדירה בגלל הכסף קשה להתחייב על הוצאות של 5000 ש' כל חודש כולל
34 שכירות כשהיא מוגבלת בחשבון" (הודעת ווטסאפ מיום 19.8.2018 מהנתבע לז';
35 נספח א' לתצהיר המשלים).

36
37 מהראיות עולה, כי המנוחה תכננה תחילה לעשות שימוש בכספי הגירושין לצורך רכישת
38 דירה למגוריה בעיר xxx אולם בסופו של דבר הסתפקה במגורים בשכירות על מנת שיוותר
39 לה כספים לצורך מימון צרכיה השונים.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1 העדה הגב' נ.ע.ג., שכנה וחברה של המנוחה במשך כ-30 שנים (עמ' 17, ש' 31-33), טענה כי:
2 "המנוחה סיפרה לי כמה פעמים כי היא ציפתה לקבל את כספי הגירושין
3 מהפרידה ממ'... היא סיפרה לי שיש לה תוכניות, שהיא רוצה לקנות
4 לעצמה בכספים דירה קטנה בא"א, כי דירות שם היו "זולות" כהסבריה וגם
5 היא רצתה שיהיה לה מקום משלה, קרוב לבני המשפחה. המנוחה היתה
6 אמנם חולת סרטן סופני, אבל זכור לי היטב שהיא כל הזמן האמינה
7 שתחלים ותבריא ותכננה לחיות ממש טוב מכספי הגירושין, היא סיפרה לי
8 שהיא רוצה לצאת לחו"ל, ליהנות, ללכת לבתי קפה ועוד" (ס' 4-5 לתצהיר
9 העדה).

10
11 העדה הגב' מ.ה., שהייתה חברה טובה של המנוחה והתגוררה מול דירת המנוחה ברמת גן
12 (ס' 2 לתצהירה), טענה כי "המנוחה סיפרה לי שהיא מצפה לעשות בכספי
13 הגירושין שתקבל שימוש לקניית דירה קטנה בא"א, היא רצתה מקום שיהיה
14 שלה ורצתה שהכסף ישמש אותה לצרכיה. המנוחה ציפתה מאוד לקבלת
15 כספי הגירושין וזה היה נושא שעלה כמעט בכל שיחה שקיימנו" (ס' 6
16 לתצהיר), אלא ש"בשלב כלשהו, כאשר המנוחה שכרה דירה בא"א, היא
17 שיתפה אותי שהיה חשוב לה שיהיה לה כסף לחיות ולצרכיה, לביטחונה
18 ולתועלתה האישית ולכן היא הסתפקה אותה העת בשכירות" (ס' 13 לתצהיר).
19 עוד העידה, כי מהיכרותה את המנוחה "המנוחה היתה אדם עצמאי, היא לא היתה
20 מוכנה להיות תלויה באף אדם והיתה קנאית לכספה ולכך שיהיה לה כסף
21 משלה, בטח ובטח ליום סגריר..." (ס' 10 לתצהיר העדה) ועל כן טענה שלא מתקבל
22 על חזקת ולא אפשרי שהמנוחה תעביר את מלוא כספה לנתבעים, כשלדבריה: "א.
23 המנוחה ציפתה מאוד לקבלת כספי הגירושין וכל הזמן דיברה עליהם. זה
24 היה באוויר בכמעט כל שיחה שהיתה לי עימה. ב. המנוחה לא ציפתה
25 לקבלת כספי הגירושין כדי להעניקם ב"מתנה" לאיש, אלא שנהפוך הוא
26 ולמנוחה היו תכניות קונקרטיות מה לעשות עם כספי הגירושין והיא שיתפה
27 אותי בהן, כולל לחיות, ליהנות ולקנות לעצמה דירה קטנה בא"א. המנוחה
28 רצתה מקום משלה. ג. המנוחה עצמה לא ראתה עצמה כמי שלא תחלים,
29 נהפוך הוא, היו לה תכניות לעתיד. ד. המנוחה לא רצתה להיות תלויה באף
30 אדם מבחינה כלכלית וכספית, רצתה להיות עצמאית כל העת והיא רצתה
31 שכל מה שישאר לה עם פטירתה, יירשו נכדיה" (ס' 12 לתצהיר).
32

33 בחקירתה הנגדית, חזרה והדגישה העדה הגב' מ.ה., כי המנוחה רצתה וציפתה לכספי
34 הגירושין לצורך מימון צרכיה השונים "כל הזמן היא דיברה על הכספים. לא היתה
35 שיחה שהיא לא דיברה על הכספים. על הכסף שמגיע לה חצי בית. היא
36 רוצה שבעלה ימכור את הבית והיא תקבל חצי... כפשרה לקבל את הכסף
37 שלה היא דרשה את הכסף שלה. היא לא הסכימה לקבל משהו חודשי, היא
38 רצתה לקחת את הכסף ולהשקיע אותו בבית שם ואחרי זה לתת את הכסף
39 כירושה לנכדים שלה. היא רצתה שיהיה לה רכוש" (עמ' 23, ש' 1-6).
40

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלוגית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1 הנה כי כן, לנוכח צרכיה של המנוחה, שהסתכמו בעלויות גבוהות, כמו גם תכניותיה, אין
2 זה מתקבל על הדעת שהמנוחה תתן את מלוא הונח לנתבעים, בלי שיוותרו בידה מספיק
3 אמצעים כדי לממן אפילו את צרכיה הבסיסיים, והיא תיוותר תלויה בחסדי אחיה
4 ואחיותיה.
5

6 עוד אין זה מתקבל על הדעת, כי המנוחה, אשר הייתה חרדה לכספה, לביטחונה הכלכלי
7 ועצמאותה ולא רצתה להיות תלויה באיש – "...המנוחה שמרה את ועל כספיה
8 בחשבונה עד "לדקה ה-90" מתוך מחשבה שלא להיות תלויה באחרים שמא
9 לאחר מכן 'יתהפכו' עליה וזו תרעב ללחם וכו'..." (ס' 4 טו' לתצהיר הנתבע) –
10 תבחר במודע להיות תלויה באחרים למימון צרכיה השונים, כפי שטען הנתבע כי "אם היא
11 תצטרך היא יודעת שיש לה על מי לסמוך, עלי ועל האחיות שלה" (עמ' 35,
12 ש' 20).
13

14 מקובלת עליי, אפוא, גרסת הנתבעים, כפי שהובאה בעדותה של ז', כי אין הגיון בכך
15 "...שאישה לפי המצגים שלכם, אישה בשיא החיים שלה בפריחה שלה
16 שרוצה לחיות וליהנות תלך וביום בהיר את כל כספה נותנת במתנה בלתי
17 חוזרת לא' שלפי המצגים שלו הוא צריך את זה לטיפולים שכל כדור וכדור
18 יעלה בין 30 ל 40 אלף ₪. איך אישה שצריכה את כספה תיתן ככה ביום
19 בהיר במתנה בלתי חוזרת את כל כספה כאשר היא פוחדת לרעוב ללחם"
20 (עמ' 28, ש' 5-9); "...זה לא מראה פה שום רצון שלה להעביר את הכספים
21 שהיא חיה מהכספים האלה וצריכה אותם כל יום ויום והיא היתה פוחדת
22 לרעוב ללחם וקנאית לכספה, שנותנת את הכספים שלה במתנה בלתי
23 חוזרת" (עמ' 29, ש' 8-12).
24

25 **45. הטענה בדבר הענקת הכספים במתנה לנתבעים אינה מתיישבת עם המצגים שהציג הנתבע**
26 **באשר לצורך והדחיפות של המנוחה בכספים אלה לצורך טיפולים רפואיים –**
27

28 מעיון בתמלילי השיחות הטלפוניות שהתקיימו בין ז' לבין הנתבע (בימים 29.6.2018 ו-
29 12.8.2018) עולה, כי הוא האיץ בה להעביר את כספי הגירושין בהקדם לחשבון המנוחה,
30 תוך שהציג בפניה מצגים שונים בדבר נזקקותה הדחופה והמיידי של המנוחה לכספים
31 אלה לצורך מימון טיפול חדשני עבורה במחלת הסרטן ולצורך רכישת תרופות יקרות שאינן
32 כלולות בסל הבריאות.
33

34 - "גם אני הייתי שמח, אבל את יודעת אנחנו לא... לא יכולים לחכות יותר
35 מדי כי אם הטיפול הזה לא יצליח לה אני אצטרך המון כסף לטיפול
36 חדשני שאני כבר ביררתי עליו וזה עולה המון כסף, המון" (ת/8; עמ' 10, ש'
37 28-26);
38

39 - "ואז נראה מה אנחנו עושים ואם זה לא יעזור אז נצטרך תרופות יותר
40 רציניות שהן לא כולן בסל, ואם הן בסל... כן. אז צריך להשקיע המון

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלוגית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

- 1 כסף, לכן אני לחוץ. זה לא שהכסף יהיה אצלה בבנק, זה לא מעניין
2 אותי... (ת/8; עמ' 11, ש' 15-19);
- 3
4 - "אם זה לא יירד ברמה שהם חושבים ויצטרכו עוד טיפול, אז לא תהיה
5 ברירה, אנחנו נצטרך לעשות את הטיפול היותר יוקרתי שהתרופות לא
6 בסל" (ת/8; עמ' 11, ש' 27-28).
- 7
8 - "כן, בסדר, אבל אל תשכחו שהיא פה לבד, והיא יותר, היא יותר לחוצה
9 בנושא של הכסף, כי אנחנו, נניח, אמרתי לך, אם נצטרך לרכוש לה
10 תרופות יקרות כדי לעזור לה להשתקם, אז בסופו של דבר אנחנו נקנה
11 במשך שנה נגיד או שנתיים, אז לא יישאר לה כלום כמעט, את מבינה?
12 ואני רוצה שהיא... (ת/10; עמ' 3, ש' 8-11);
- 13
14 - "הבדיקה האחרונה היתה בקשר להתאמה של הכדורים שהיא צריכה
15 לקבל כרגע היא רגישה להם. זה אומר שכל כדור יעלה 30 או 40 אלף
16 ש' מקווה שיעזור לנו בהנחה גדולה" (הודעה מיום 2.4.2019; נספח א' לתצהיר
17 המשלים);
- 18
19 - "הגשנו בקשה להנחות על טיפולים ותרופות חשוב לנו לדעת מה קורה"
20 (הודעת ווטסאפ מיום 28.1.2019; נספח א' לתצהיר המשלים).
- 21
22 בחקירתו הנגדית נשאל הנתבע באשר למצגים הנ"ל: "ש. לא הצגת להם איזה
23 מצגים לגבי הצרכים של המנוחה לתרופות, לטיפולים רפואיים, האם
24 לא הצגת לז' ו/או לנ' מצגים שהמנוחה צריכה כסף לתרופות,
25 לטיפולים רפואיים, הצגת או לא הצגת? ת. נכון, אמרתי שהיא תצטרך
26 טיפולים ותמיכה וצריך לעזור לה וצריך להעביר לה את הכסף כמה שיותר
27 מהר. מעבר לזה שהיא רצתה לגור בבית לבד. ש. אתה זוכר ביום
28 2.4.2019 מה כתבת לז' לגבי העלות של הכדורים התרופתיים
29 למנוחה, כמה אמרת שזה הולך לעלות לה כל כדור? ת. כאשר שאלתי
30 את הרופא הוא אמר שיש כדורים שהם בסל הבריאות ויש כדורים שלא,
31 אלה שלא יעלו בין 20 ל 30 אלף ש', ככה שלא ידענו מה יהיה. ש. אולי
32 זה היה 30 40 אלף ש' מה שהצגת לז'? ת. לא. אמרתי שזה יכול להגיע
33 לסכומים של 20 עד 30 אלף ש'. ש. המנוחה ידעה שזה עלויות שצפויות
34 לה אם זה לא בסל? ת. המנוחה ידעה שהיא תצטרך טיפולים ואפילו עוזרת
35 באיזה שלב, היא רצתה את הכסף. היא ידעה שזה יכול להיות יקר." (עמ' 33,
36 ש' 16-29).
- 37
38 הנה כי כן, אין היגיון בכך שהמנוחה שהייתה זקוקה בדחיפות לכספי הגירושין לצורך מימון
39 צרכיה הרפואיים תתן במתנה את הכספים להם היא נזקקה.
40

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלוגית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1 46. הטענה בדבר הענקת הכספים במתנה לנתבעים אינה מתיישבת עם הצהרות הנתבע כי הוא
2 ינהל עבור המנוחה את הכספים וישקיע אותם –

3
4 בהתכתבות ווטסאפ שהתקיימה בין ז' לבין הנתבע ביום 12.3.2019 – **חמישה ימים בלבד**
5 לפני העברת הכספים לחשבון הנתבעים (ביום 17.3.2019) – עולה כי הנתבע התעתד לנהל
6 ולהשקיע את הכספים של המנוחה בעבורה ולצרכיה.

7
8 וכך כותבת ז' לנתבע: "אתה חייב למצוא לה משהו להשקעה שיכניס לה כסף
9 כל חודש. במיוחד שהביטוח לאומי עושים בעיות" והוא משיב: "כן ברור זה
10 מה שאני מתכנן לעשות אין ברירה. בדיוק עכשיו ביטוח לאומי שלחו הודעה
11 שחסרים מסמכים הרגו אותנו באמת. והורידו לה את ההכנסה ל 1370 ש'.
12 נבלות" (התכתבות ווטסאפ מיום 12.3.2019; נספח א' לתצהיר המשלים מטעם ז').

13
14 האמור לעיל מתיישב עם טענת נ', כי הנתבע הבטיח להורי-הותובעות כי הוא ישקיע את
15 כספי המנוחה עבורה: "בשיחות איתי ועם אשתי הוא הבטיח לייצר לה תשואות
16 לכספים, להיות נאמן על הכסף ולהביא לה ריביות" (עמ' 13, ש' 30-31).

17
18 47. הטענה בדבר הענקת הכספים במתנה אינה מתיישבת עם טענות הנתבע כי צרכי המנוחה
19 ימומנו מכספים אלה –

20
21 הנתבע העיד, כי המנוחה היתה סמוכה ובטוחה שהוא לא ייקח לה כספים אלה ויממן את
22 כל צרכיה השונים, תוך שהתייחס לכספים אלה ככספים שלה:

23
24 - "אני סומכת עליך ואתה תהיה לצידי בימים הכי קשים לא משנה מתי גם
25 כאשר היו לי ימים קשים לפני כן לפני שהייתי חולה אתה היית איתי כך
26 שאני סומכת עליך בעיניים עצומות שכסף לא יחסר לי ואתה תהיה איתי"
27 (עמ' 34, ש' 5-7);

28
29 - "כל צורך שיהיה לה היא יודעת שיש לה גב ואני מאחוריה, מהכסף שלי,
30 מהכסף שלה כל דבר..." (שם, ש' 23);

31
32 - "ש. אם המנוחה היתה צריכה כמו שאמרת מקודם עוזרת צמודה
33 24/7 מאיפה זה היה ממומן? ת. לא היינו מגיעים לזה האחיות שלה
34 היו מטפלות בה. מעבר לזה אנחנו היינו מממנים את זה מהכסף שהיא
35 השאירה וגם מהכסף שאני הייתי צריך לתת. ש. אם היא היתה צריכה
36 מחר טיפולים רפואיים מאיזה זה היה ממומן? ת. אני, בטח לא
37 הילדים שלה, רק אני. ש. ז"א שהיא הבינה שהיא מעבירה לך כסף
38 שהכסף הזה יהיה לצרכים שלה אם היא תצטרך. ת. אם היא תצטרך
39 היא יודעת שיש לה על מי לסמוך, עלי ועל האחיות שלה" (עמ' 35, ש' 20-
40 14);

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלוגית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1 - "...בעזרת השם היא תחלים אז אני אעזור לה בכל דבר שיהיה, היא יודעת
2 שאני לא אקח לה את הכסף כשהיא בחיים, לעולם לא..." (עמ' 37, ש' 8-
3 7).

4
5 יש לציין, כי התייחסות הנתבע לכספים שלכאורה ניתנו לו במתנה ככספים השייכים
6 למנוחה מדברת בעד עצמה.

7
8 עוד יש לציין בהקשר לכך, כי הנתבע התחייב בפני הורי-התובעות, כי ככל שיוותרו כספים
9 מכספי הגירושין לאחר פטירת המנוחה הוא ישיב להם כספים אלה – "לא, אני אחזיר
10 לכם אותם. אם היא תמות אני מחזיר לכם את הכול, רק שתהיה בריאה,
11 תאמיני לי" (עמ' 8, ש' 14-15; שיחה בין ז' לנתבע מיום 29.6.2018 (ת/8)) – מכאן, ניתן
12 להסיק כי הכספים שהועברו לנתבעים נועדו למימון צרכי המנוחה, והיתרה שתיוותר
13 תוחזר.

14
15 האמור לעיל בצירוף יתר הנסיבות – כאשר אין למנוחה הכנסות, וכאשר הביטוח הלאומי
16 הפחיתו לה את הקצבה ויש לה צורך במימון הוצאות מחיה והוצאות רפואיות – אינה
17 מתיישבת עם הטענה שהכספים הועברו לנתבעים במתנה.

18
19 48. הטענה בדבר הענקת הכספים במתנה לנתבעים אינה מתיישבת עם עיתוי העברת הכספים
20 לידיהם –

21
22 כאמור לעיל, הסך של 600,000 ₪ הועבר לחשבון הנתבעים (ביום 17.3.2019), ארבעה ימים
23 בלבד לאחר שהתקבל אצל המנוחה מהורי-התובעות הסך של 580,000 ₪ (ביום 13.3.2019).

24
25 בניסיון להסביר מדוע המנוחה העבירה לנתבעים את הכספים מייד עם קבלתם וחרף
26 התכניות שהיו לה מה לעשות בכספים אלה, טען הנתבע כי עיתוי העברת הכספים הוא לאחר
27 שהמנוחה "הרימה ידיים", קיבלה החלטה להפסיק את הטיפולים וידעה כי סופה קרב, ועל
28 כן לא נזקקה עוד לכספים אלה; וכך הצהיר: "המנוחה שמרה את ועל כספיה
29 בחשבונה עד "לדקה ה-90" מתוך מחשבה שלא להיות תלויה באחרים
30 שמא לאחר מיכן 'יתהפכו' עליה וזו תרעב ללחם וכו', אך משהיה ברור לה
31 כי סופה קרב וקרוב והדבר כבר ממש 'בפתח' רק אז המנוחה החליטה
32 להוציא את כספיה ולתת אותם לי במתנה שהרי כבר היה ברור לה כי לא
33 תזדקק להם. עיתוי זה של העברת כספיה מדבר בעד עצמו" (ס' 4 טו' לתצהיר
34 הנתבע).

35
36 אולם, גרסת הנתבע הנ"ל נסתרת אל מול טענתו בדבר המועד בו החליטה המנוחה להפסיק
37 את הטיפולים הרפואיים – "רק שבועיים לפני לכתה של המנוחה לעולמה, זו
38 קיבלה החלטה "קרה" שכלתנית, צלולה ומחושבת למול הרופאים בבית
39 החולים ולמול כל המשפחה (אנחנו ואחיה) ולפיה זו החליטה להפסיק את
40 הטיפולים, זו הבינה כי כבר אין תוחלת בטיפולים" (ס' 3 ד' לתצהיר הנתבע) –
41 מכאן, שעד אמצע חודש יוני 2019 עוד המשיכה המנוחה לדבוק בטיפול הרפואי מתוך תקווה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1 להבריא; אלא שעיקר הכספים (הסך של 600,000 ₪) הועברו לנתבעים עוד בחודש מרץ
2 2019, שלושה חודשים קודם לכן, שאז אין ספק שהמנוחה עדיין לא הרימה ידיים והמשיכה
3 להיאבק במחלה.

4
5 בניסיון ליישב את הסתירה הנ"ל וליתן הסבר מניח את הדעת לעיתוי בהעברת הכספים,
6 שינה הנתבע בחקירתו הנגדית את גזרת הזמן לעניין המועד בו התקבלה אצל המנוחה
7 ההחלטה "להרים ידיים"; וכך העיד לעניין זה: "ש. ולא הרימה ידיים על החיים,
8 נכון או לא עד אמצע יוני 2019? ת. היא הרימה ידיים כבר לפני. כאשר
9 אחת האחיות שלי היתה איתה בטיפול ואני אספתי אותן בערך חודש וחצי
10 או חודשיים לפני הפטירה היא באה וסיפרה לי למטה המנוחה, הרופא אמר
11 שהכל בסדר ונראה שזה לאט לאט מסתדר. כמובן שהיא לא סיפרה לי את
12 האמת. רק לאחר מכן במהלך הימים שישבנו איתה לדבר אז היא סיפרה
13 לכולם ביחד שזה מה שהיא החליטה שהיא לא רוצה יותר טיפולים, זה היה
14 בערך חודש וחצי חודשיים לפני הפטירה. ש. איך דברית עכשיו מתיישבים
15 עם סעיף 3 ד' לתצהיר שלך פסיקה 6, תקרא את פסקה 6 ותענה,
16 אולי טעית בזיכרון וזה היה שבועיים? ת. זה לא היה שבועיים, זה היה
17 חודש וחצי חודשיים לפני ורק שבועיים לפני הפטירה אני ידעתי. ש. נלך
18 לשיטתך למרות שהרחבת את גזרת הזמן. נניח שזה חודשיים כלומר
19 סוף אפריל 2019? ת. אני אמרתי בערך." (עמ' 38, ש' 26-36).

20
21 עם זאת, ועל אף הרחבת גזרת הזמן כאמור לעיל, נאלץ הנתבע להודות בחקירתו הנגדית כי
22 במועד העברת הכספים המנוחה עדיין לא "הרימה ידיים": "ש. כלומר במועד
23 העברת 600 אלף ₪ שזה היה באמצע מרץ 2019 היא עדיין לא הרימה
24 ידיים על החיים, נכון? ת. כנראה." (עמ' 39, ש' 1-3).

25
26 בהמשך, כשנוכח הנתבע שגרסתו מתמלאת סתירות ואינה מתיישבת עם יתר טענותיו,
27 התנער לחלוטין מהאמור בתצהירו, וטען כי כלל לא ידע מתי המנוחה הפסיקה להאמין
28 שתבריא ו"הרימה ידיים", כשלמעשה המנוחה מעולם לא שיתפה אותו בעניינים אלה: "ש.
29 יש לך תשובה יותר ברורה ולא מתחמקת? ת. אני יכול לדעת מה היה
30 איתה? היא לא סיפרה לי ולא הסבירה לי גם חצי שנה קודם לכן. היא
31 קיבלה החלטה שהיא קשה לכל דעה ולא כל אחד יכול לקבל בטח לא
32 אדם בריא. ש. עד מתי היא האמינה שהיא תבריא ושהיא תמשיך
33 בחיים, הרי אתה אמרת שאם תבריא אתה תדאג לה? ת. לא אני אדאג
34 לה רק, כולם ידאגו לה, יש לנו משפחה. ש. עד מתי היא האמינה? ת.
35 כאשר היא הגיעה לב"ש היא עוד האמינה שאנחנו נהיה סביבה והכל יהיה
36 בסדר. זה היה שנה וחצי לפני שהיא נפטרה. כאשר היא הגיעה לב"ש היא
37 נורא הרגישה טוב ואמרה שיש לה תשובה טובה לגבי הטיפולים ושהיא
38 הגיעה סוף סוף למקום שהיא אוהבת ורוצה להיות בו. ש. שאלתי אותך
39 מתי היא הפסיקה להאמין? ת. מאיפה אני יודע, איך אני אדע? אדם שיש
40 לו משהו בלב יכול לספר? היא לא היתה מספרת לי. ש. בסעיף 4 ט"ו
41 לתצהירך אתה מתאר שהמנוחה שמרה את ועל כספיה בחשבונה עד

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1 **לדקה ה-90 מה זה אומר הדקה ה-90?** ת. הדקה ה-90 זה יכול להיות כל
2 זמן, הייתי שואל אותה בשמחה. **ש. אתה לא יודע מה זה הדקה ה-90?**
3 ת. לא. **ש. אז למה כתבת את זה למה התכוונת, עד מתי היא רצתה**
4 **לשמור את הכסף בחשבון שלה?** ת. עד מתי שהיא הבינה שהיא לא רוצה
5 לשמור את הכסף, החלטה שלה. **ש. זה היה מתי?** ת. כאשר היא החליטה
6 להעביר את הכסף. אם אתה לא שואל אותה אתה לא יכול לדעת. לי היא
7 לא סיפרה דברים כאלה. היא לא רצתה שאני אפגע ואקח את זה קשה היא
8 תמיד הסתירה ממני דברים במיוחד על הבריאות שלה ומה היא רוצה
9 לעשות. **ש. אתה מתאר שהיא היתה חרדה לכסף שלה ולא רצתה**
10 **לרעוב, ואתה גם אומר שהיא שמרה על כספה עד הדקה ה-90 וזאת**
11 **תרעוב ללחם, זה אתה כתבת שהיא לא רצתה לרעוב ללחם ולכן**
12 **החזיקה את הכסף בחשבון?** ת. היא החזיקה אצלה כי זה מה שמגיע לה
13 וזה מה שהיא רצתה לקבל. כל החיים לא קיבלה לא ממנו ולא מאבא שלו.
14 מעל 25 שנה היא שומעת לא מגיע לך זה לא בית שלך, לא מגיע לך זה לא
15 בית שלך וזה מה שהם רצו לעשות. (עמ' 39, ש' 4-33).

16
17 לא למותר לציין, כי עדותו הנ"ל של הנתבע, הייתה כאמור מתחמקת ומלאת סתירות,
18 הותירה רושם עגום ביותר ולא מצאתי ליתן בה אמון כלל ועיקר.

19
20 הנה כי כן, התהייה לנוכח עיתוי העברת הכספים לידי הנתבעים – ימים ספורים לאחר
21 קבלתם בידי המנוחה – נותרה ללא מענה מספק לאחר שההסבר שהיה בפיו של הנתבע קרס
22 אל מול העולה מחקירתו הנגדית.

23
24 העובדה כי במועד העברת הכספים המנוחה עדיין לא "הרימה ידיים" והמשיכה בטיפולים
25 הרפואיים מתוך תקווה להבריא, כמו גם העובדה כי עד לשבועיים האחרונים של חייה
26 המנוחה היתה פעילה ותפקדה עצמאית, ובכלל זה נהגה לצאת למסעדות ובתי קפה, לבלות
27 עם בני משפחתה ולחגוג עימם (ס' 3 ד' לתצהיר הנתבע) שוללת את טענת הנתבעים כי
28 המנוחה "לא נזקקה עוד לכספים אלה" ומחזקת את המסקנה שהמנוחה לא גמרה בדעתה
29 להעניק את מלוא הונה במתנה לנתבעים ולהיוותר כמעט חסרת כל.

30
31 49. הטענה בדבר הענקת הכספים במתנה אינה מתיישבת עם מערכת היחסים ששררה בין
32 המנוחה לבין הורי-הנתובעות –

33
34 לטענת הנתבע, יחסיהם של המנוחה עם בנה נ' היו מעורערים לנוכח כך שצידד באביו בהליך
35 הגירושין, דבר שעורר את חמתה של המנוחה, כשלטענתו: "המנוחה פעם אחר פעם,
36 ביקשה את בנה/נ' שלא להתערב בסכסוך בינה ובין אביו אך הלה "צפצף"
37 והעתיק את מקום מגוריו ומשפחתו מהעיר לוד לרמת גן ויש לתוך בית
38 מגוריה של המנוחה אשר עברה להתגורר בבאש שבע. המנוחה אמרה לנ':
39 "...תקעת לי סכין בגב..."(ס' 4 ט' לתצהיר הנתבע).

40 ואולם, מהעדויות עולה תמונה אחרת לחלוטין:

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1
2 הורי-התובעות החליטו לשלם ממקורותיהם את כספי הגירושין כדי לסיים את סכסוך
3 הגירושין בין המנוחה לבעלה לשעבר ברוח טובה ובדרכי נועם ותוך התחשבות במצבה
4 הרפואי של המנוחה;

5
6 וכך העיד נ' לעניין זה: "ש. אז מה עשיתם? ת. התפשרנו לאור מצבה של,
7 סליחה לא התפשרנו. פישרנו בין הצדדים לאור מצגיו השקרניים של
8 הנתבע ולאור התחייבותו הישירה והעצמאית כלפינו. הכסף לא ניתן
9 כהלוואה אלא ניתן לצורך שלום בין הצדדים. שלום זה היה לפני שהם
10 התגרשו, רציתי לעשות שלום בין הורי. ש. בהסכם הגירושין אמא ז"ל
11 תמורת רכישת הבית היתה צריכה לקבל 680 אלף ₪, הם אישרו
12 את ההסכם הגירושין והלכו להתגרש ואתה נתת את הכסף הזה
13 כדי לעשות ביניהם שלום בית? ת. לא שלום בית. להביא שלום בין
14 הורי. אני כבן באתי לסיים את הסכסוך ביניהם, בין ההורים. ש. בדרכי
15 נועם? ת. כן." (עמ' 9, שי 6-15); "ת. מי שמימן את עיקר כספי הגירושין היה
16 אני ואשתי. אני לא הייתי בצד של אבא שלי. אני בסך הכל באתי לפשר
17 ולממן את ההסכם ביניהם לאור מצגיו השקרניים של הנתבע לאור
18 דחיפותה לקבל את הכספים לתרופות ולרווחתה ולאור הבטחתו
19 המפורשת הישירה והעצמאית להשיב לנו את הכספים" (עמ' 11, שי 35-36);
20 עמ' 12, שי 1-2).

21
22 גרסת נ' מקבלת חיזוק בעדותה של הגב' מ.ה: "...כדי לשמור על המסגרת ולמנוע
23 עוד מריבות ולמנוע בעיות, הפעולה שני' עשה למען ההורים שלו כדי
24 שלא יהיו מאבקים. הוא פשוט היה צריך לדאוג לעזור לגייס כסף בשביל
25 אמא שלו כי היא רצתה את כל הכסף שיינתנו לה" (עמ' 23, שי 14-17).

26
27 המנוחה דאגה לעתידו הכלכלי של בנה נ';

28
29 העדה הגב' נ.ע.ג. העידה כי המנוחה שיבחה את נ' בפניה, אהבה אותו ודאגה לו; "היא
30 אהבה אותו, היא דאגה לו, מאוד היה חשוב שיהיה אוכל שהוא נמצא,
31 אם היה צריך בייבי סיטר לבנות תמיד התנדבה. היא כל הזמן חשבה
32 עליו ודאגה לו. דיברה עליו הרבה דברים טובים להבדיל מעל ד" (עמ' 20,
33 שי 5-7).

34
35 העדה הגב' מ.ה. טענה, כי המנוחה הביעה בפניה דאגה רבה לנ' ולעתידו הכלכלי ואף
36 הייתה מוטרדת מכך שהוא נאלץ למכור את דירתו כדי לממן את תשלום כספי הגירושין;
37 "המנוחה סיפרה לי פעמים רבות שהיא היתה מאוכזבת מבתה ד', אשר
38 לא הייתה בקשר עימה. היה גם שלב שהיא כעסה על נ' על כך שהוא
39 עבר לגור עם מ' והמנוחה סברה שהוא כאילו בצד של מ' בהליך
40 הגירושין. בשלב כלשהו, הכעס של המנוחה כלפי נ' הפך לדאגה רבה
41 כלפי נ' ולעתידו הכלכלי, כאשר המנוחה ידעה היטב, כי נ' ואשתו מכרו

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלוגית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1 את דירתם בלוד גני אביב כדי לממן לה את תשלום כספי הגירושין וזה
2 כאב לה וכן היא דאגה לו מאוד והייתה חרדה לו" (סי' 7-8 לתצהיר העדה).
3 באשר למעורבות הבן נ' בסכסוך בין המנוחה לבעלה לשעבר, הבהירה העדה, כי: "שלב
4 ראשון לפני שבא וגר בבית היא לא רצתה שהדבר הזה יתקיים, היא
5 רצתה להעניש את בעלה שהוא ימכור את הבית. באותו שלב היא ראתה
6 את נ' כצד שכאילו עוזר לאבא שלו בזה שהוא הסכים לממן את השהייה
7 שלה בב"ש... אז היא אמרה שמציעים לה בשכירות והיא לא מוכנה לזה.
8 היה איזה שלב שהיא אמרה לי שנ' מנסה לקבל הלוואה אולי למשכן את
9 הבית שלו, לקבל הלוואה ולתת לה אבל אח"כ היא אמרה שזה כנראה
10 לא יוצא לפועל כי לא מוכנים לתת לו הלוואה בסדר גודל כזה ושהוא
11 נאלץ למכור את הבית ואז היא הביעה כל פעם בשיחות האלה דאגה,
12 מה יקרה אם הוא יריב עם אבא שלו ואבא שלו יזרוק אותו מהבית, הוא
13 ישאר בלי כלום. זה הכל, בכלל לא הייתה מחשבה שהיא תיתן לו את
14 הכסף בחזרה כי היא צריכה את הכסף לקנות דירה ולחיות בב"ש." (עמ' 23,
15 24, 25-27; עמ' 24, סי' 1-7); "בשלב הראשון שהיא לא רצתה שנ' יעבור
16 לבית, אלא רצתה שבעלה יענש ויצטרך למכור את הבית ושנ' לא ייתן
17 פתרון שיהיה קל עבור האבא. אבל לאחר מכן היא פשוט פחדה שנ'
18 מסתבך כי הבית גם שהוא קנה הייתה עליו משכנתא, אז היא פחדה עליו
19 שהוא מסתבך ובסוף יישאר קירח גם מפה וגם מפה." (עמ' 25, סי' 25-28).

20
21 מהעדויות הנ"ל עולה, כי גם אם בתחילה כעסה המנוחה על המעורבות של נ' בסכסוך
22 הרכושי שהיה בינה לבין בעלה, הרי שלאחר מכן הייתה המנוחה מוטרדת מכך שהוא
23 ואשתו נאלצו למכור את דירתם בגני אביב לצורך תשלום כספי הגירושין וחששה שבנה
24 נ' יינזק מכך כלכלית ועלול להיוותר בסופו של דבר ללא כלום.

25
26 - מערכת היחסים בין המנוחה לבין הורי-התובעות היתה חמה ואוהבת;

27
28 מעיון בהודעות ווטסאפ (נספח א' לתצהיר המשלים) עולה, כי המנוחה העריכה מאוד
29 את כלתה ז' "...את עשית המון וכל הכבוד לך גם היא אומרת כך..." (הודעה
30 מיום 31.10.2018 מהנתבע לז') וכי המנוחה אף הציעה לה ימים בודדים לפני ביצוע
31 ההעברה ע"ש של 600,000, כי יעברו להתגורר לידה בעיר xxx "אתמול היא אומרת
32 לי בא תגורו פה. לידי נשמה טובה" והנתבע משיב לה: "הלואי שתבואו
33 בכיף היא תשמח מאוד" (הודעה מיום 12.3.2019, 10:57, 10:58 נספח א' בקשה
34 מס' 21 מיום 11.2.2021).

35
36 יתרה מכך, מעיון בהודעות ווטסאפ הנ"ל עולה, כי לאחר פטירת המנוחה, הנתבע כמו
37 גם יתר בני המשפחה התייחסו לנ' בחום ואהבה ודאגו לו, וכי המנוחה היא זו שביקשה
38 מחס לדאוג לו; וכך כותבת ז' לנתבע: "תודה רבה... נ' מרגיש ממש טוב
39 איתכם... סיפר לי כמה אדם דואגים לו. ברוך ה' תודה רבה אוהבת אתכם
40 משפחה יקרה שלי" והנתבע משיב לה: "ברור שכך יהיה נדאג לו כך בקשה
41 ר' תמיד לבדוק מה קורה איתו. הוא השריד האחרון מאחותי ברור לך"

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלוגית (קטיף) ואח' נ' א.י. ואח'

ובהמשך כתב הנתבע: "תמיד היה כך ותמיד ישאר כך אני תמיד לעזרתו כך גם האחיות שלי אמרו לו היום" (הודעות ווטסאפ מיום 1.7.2019 13:01-12:56 נספח א' בקשה מס' 21 מיום 11.2.2021).

- הורי-התובעות, יחד עם הקטינות, נהגו לבקר את המנוחה באxxx והיו עימה בקשר רציף ותכוף עד לפטירתה;

וכך העיד נ' לעניין זה: "...יש לציין שגם כאשר היא היתה בעיר ב"ש המשכנו לתמוך בה, היינו בקשר קרוב, הגענו אליה לביקורים קבועים והקשר בינינו היה מצוין." (עמ' 11, ש' 22-24); "ש. **...בעשרים חודשים שהמנוחה התגוררה בב"ש, כמה פעמים ביקרת אותה? ת. כל שבוע כמעט. ש. כל שבוע? ת. כן. רגע. הייתי בקשר רצוף עם אמי. הגעתי לבקר אותה לעיתים קרובות, בשבתות התארחנו אצלה כאשר היא הזמינה אותנו. הקשר בינינו לא נותק מעולם, גם במהלך העבודה הייתי בא לבקר אותה. ש. כשאתה אומר לעיתים, מה זה לעיתים? ת. שבת כן שבת לא ככה זה היה בדבר"כ. ש. ימי חול? ת. כאשר היא הזמינה אותי או כאשר עבדתי באזור, נכנסתי לבקר אותה. אני לא זוכר את התדירות של ימי החול. ש. בימי החול בשבוע זה היה פעם בחצי שנה או יותר פחות? ת. כאשר המנוחה היתה מאושפזת בבית החולים סורוקה הגעתי אליה כמעט כל שבוע בימי חמישי אל מול אחיותיה שראו אותי, הקפיצו אותי לרכבת, החזירו אותי. היא היתה מאושפזת אולי חודשיים. אני לא זוכר כמה זמן אבל כאשר היא הייתה בבית החולים אני הגעתי לשם." (עמ' 14, ש' 28-36; עמ' 15, ש' 1-8).**

גם ז' העידה שהייתה בקשר טלפוני רציף עם המנוחה: "...אני הייתי מדברת איתה פעמיים ביום בכל התקופה הזאת שהיא היתה גרה באxxx" (עמ' 29, ש' 34-33); וכך גם עולה מהודעות הוטסאפ (נספח א' לתצהיר המשלים): "...מה שלום ר' אנחנו מדברים איתה כל יום... מקסימה שלי היא... ממש התגעגעי אליה... אני שמחה שטוב לה שם" (הודעת ווטסאפ מיום 2.4.2019 10:45 מז' לנתבע).

50. הטענה בדבר הענקת הכספים במתנה אינה מתיישבת עם הוראות צוואת המנוחה –

כאמור לעיל, ביום 19.6.2018 ערכה המנוחה את צוואתה האחרונה, לפיה יורשים אותה ארבעת נכדיה, הצוואה נערכה כחצי שנה בלבד לפני ביצוע ההעברות לנתבעים, אשר מרוקנות, הלכה למעשה, את עיזבון המנוחה ושקולות במהותן לביטול הוראות צוואתה.

לא ניתן הסבר מניח את הדעת מדוע תנשל המנוחה את נכדיה, עימם לא היה לה כל סכסוך ואותם אין חולק כי אהבה (עמ' 44, ש' 1-4; עמ' 62, ש' 32-34), במיוחד לנוכח העובדה שכאמור פרק זמן קצר קודם לכן טרחה המנוחה וערכה צוואה בפני עדים, בו קבעה את נכדיה כירשיה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיף) ואח' נ' א.י. ואח'

1 יש לציין, כי צוואת המנוחה נערכה לאחר פרוץ הסכסוך בינה לבין בעלה ולאחר שעברה
2 להתגורר בעיר xxx; למעשה, הצוואה נערכה בעיצומו של המשא ומתן שהתקיים לעניין
3 הגירושים, שאז המנוחה לכאורה כעסה על הורי-התובעות בשל מעורבותם בסכסוך
4 הגירושין ועל כן ביקשה לצוות את רכושה לנכדיה. מאז לא אירע אירוע מכונן כזה או אחר,
5 עליו הצביעו הנתבעים, בגינו שינתה המנוחה את רצונה ואכן היא מעולם לא ערכה צוואה
6 חדשה; וכפי שהעיד נ': "לאמי לא הייתה שום כוונה לערוך צוואה או לייתן איזה
7 שהוא סכום לנתבע, ולראיה בצוואה שנערכה המנוחה לא הורשה לו דבר
8 וביקשה למנות אותו אך ורק כמנהל עיזבון" (עמ' 13, ש' 17-18).
9
10 כמו כן, אין בנמצא הסבר מניח את הדעת לשאלה מהו האינטרס שעמד בבסיס החלטת
11 המנוחה להעניק לנתבעים את הכספים עוד בחייה, במקום להסדיר זאת בדרך של הורשה
12 ככל שזה אכן היה רצונה האמיתי; אין ספק כי המנוחה יכלה לשנות את צוואתה על נקלה,
13 במיוחד שבאותם ימים היתה מיוצגת משפטית במסגרת הליך הגירושין שניהלה מול בעלה;
14 העובדה שמעולם לא מצאה לנכון לעשות כן, יכולה אף היא להעיד על העדר גמירות דעת
15 מצד המנוחה ומתיישבת עם טענת התובעות כי הכספים הועברו לידי הנתבעים למשמורת
16 בלבד ולצורך השקעתם: "...כיוון שהנתבע פעל בתחכום ואמר לה כי בכוננתו
17 לייצר לה ריביות לנהל את הכספים. הנתבע לא לקח סיכון בכדי להגיד
18 לאמי לערוך צוואה לטובתו כאשר הוא יודע שבכוונתה האמיתית היא
19 להוריש את הכספים רק לנכדיה, לכן הוא פעל בתחכום, שיקר אותה" (עמ'
20 14, ש' 5-7).
21
22 לטענת הנתבע, המנוחה החליטה לתת לו את הכספים במתנה בניגוד גמור לקבוע בצוואה
23 מתוך כך ש"הבינה המנוחה כי כספים שיירשו נכדותיה יגיעו "בדלת
24 מסתובבת" לשני ילדיה אשר נטשו אותה, וזו החליטה לתת במתנה את
25 כספיה לאחיה/לי, אגב חזרתה על אותו משפט "אני לא רוצה שיישאר כסף
26 בחשבון"..." (סעיף 4 טו' לתצהיר הנתבע).
27
28 אולם, מחקירתו של הנתבע עולה, כי הטענה הנ"ל היא סברה בלבד והמנוחה למעשה מעולם
29 לא סיפקה לנתבע שום הסבר ביחס לנישול נכדיה; וכך העיד: "ש. אתה טוען בכתב
30 ההגנה ואני מפנה לסעיף 4 ט"ו, שלאחר גירושה ולאחר שילדיה
31 בניגוד גמור לציפיותיה לא תמכו בה בשעתה הקשה, היא הבינה כי
32 הכספים שרכשו נכדותיה יגיעו בדלת המסתובבת לשני ילדיה
33 שנטשו אותה וזו החליטה לתת במתנה את כספה לאחיה. למי
34 המנוחה אמרה את הסברה הזאת שהיא חוששת שהכספים יגיעו
35 בדלת מסתובבת לנכדים? ת. היא כנראה חשבה את זה לעצמה. אני
36 הייתי שמח לשאול אותה עכשיו על זה. לי היא לא אמרה. אני אמרתי שאני
37 לא יודע מה היא חשבה. זאת היתה דעתה הלוואי ויכולנו לדעת ולשאול
38 אותה מה היא חשבה. ש. היא לא אמרה לך את זה אז למי היא אמרה
39 את זה? ת. יכול להיות לאחיות שלי, אני לא יודע, לא שאלתי. ש. אז למה
40 ציינת את זה בתצהיר שלך אם אתה לא יודע את זה? ת. אמרתי את זה
41

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיף) ואח' נ' א.י. ואח'

1 כחלק מהמחשבות שלה, יכול להיות שהיא אמרה את זה. **ש. איפה רשום**
2 **פה יכול להיות תקרא את סעיף 4 ט"ו איפה זה כתוב?** ת. אם היא
3 חשבה ככה זה מה שהיא עשתה, אם אפשר היה לשאול אותה הכי טוב היה.
4 אם היא עשתה צעד כזה כנראה שהיא סברה שזה מה שיקרה לכן היא
5 עשתה את הצעד הזה. אם היא לא הייתה חושבת או חוששת שזה יגיע
6 לידיים שהיא לא רוצה, כנראה שהיא לא הייתה עושה. " (עמ' 44, ש' 13-28).

7
8 הנתבעת שהייתה נוכחת בחקירתו של הנתבע, ניסתה לספק הסבר נוסף להעברת הכספים
9 לנתבעים: "מה שאני יודעת זה שהיא התקשרה אליי באותו יום שהיא העבירה
10 את הכסף, ... והיא אמרה לי "א' אני העברתי לכם עכשיו 600 אלף ₪ ואני
11 רוצה שהכסף הזה יהיה שלכם חשוב לי העתיד של א' שיהיה לו לפנסיה כי
12 הוא עצמאי והוא הפסיד הרבה ימי עבודה בגללי ובשבילי". גם אני הפסדתי
13 ימי עבודה.... ואני הופתעתי לקבל את שיחת טלפון ואמרתי לה אבל למה
14 והיא אמרה "ככה אני החלטתי וזה מה שאני עשיתי" (עמ' 52, ש' 22-27). הגרסה
15 הובאה לראשונה בחקירה נגדית, והנתבעת אשר רואה את הגרסה כחשובה "מאוד" (עמ'
16 52, ש' 29), אינה יודעת להסביר מדובר גרסה שהובאה, לטענתה, לידיעת בא כוחה, אינה
17 מופיעה בתצהיר (עמ' 53, ש' 1-3).

18
19 51. הטענה בדבר הענקת הכספים במתנה לנתבעים אינה מתיישבת עם העובדה שלא נעשה על
20 ידם כל שימוש בכספים אלה בחיי המנוחה –

21
22 הנתבעת אישרה כי מאז קבלת הכספים לידיהם, לא נעשה בכספים אלה כל שימוש, למעט
23 לצורך רכישת ספרים וסידורים על שם המנוחה, הוצאות שנעשו לאחר פטירתה (עמ' 54, ש'
24 16-8). גם הנתבע אישר כי הכספים הושקעו בתכנית סגורה (עמ' 42, ש' 26-27), אלא ש"היו
25 הפסדים ונפילות גדולות בגלל הקורונה..." (עמ' 43, ש' 28-29).

26
27 על אף שלטענת הנתבעים כספים אלה ניתנו להם במתנה עוד בחיי המנוחה, ועקרונית לא
28 היה להם כל מניעה לעשות שימוש בכספים אלה, אך הם נמנעו מלעשות שימוש בכספים,
29 אלא רק לאחר פטירת המנוחה, וגם זאת לכאורה על מנת להנציח את שמה (עמ' 41, ש' 27-
30 26, 34; עמ' 54, ש' 16).

31
32 52. הטענה בדבר הענקת הכספים במתנה אינה מתיישבת עם הכחשת הנתבע כי כספים אלה
33 מצויים בידו –

34
35 בהתכתבות מיום 19.11.2019 – כחמישה חודשים לאחר פטירת המנוחה – כתב הנתבע לז':
36 "ר' לא הבטיחה לכם דבר, היא נתנה לכם 400 אלף ש' ותודה לא אמרתם
37 לה לכן היא תרמה את כספה כפי שרצתה... אני מבין שהראש הקרימינלי
38 של בעלך חושב שהכסף אצלי ברוך השם יש לי הכל לא זקוק לכלום וגם
39 את הכסף שנתתי לה לא הסכמתי לקחת בחזרה למרות שביקשה ממני לא
40 פעם... לא התערבתי בהחלטות שלה לגבי הכסף שהוא רק שלה..." (ת/19).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1 הנתבע, אפוא, הכחיש בכל תוקף כי הכספים הגיעו לידי, תוך שהוא מייחס לנתבע אפילו
2 "קרימינליות" מעצם המחשבה שהוא בכלל חושד שהכספים מצויים בידו. יש באמירה
3 נחרצת זו כדי ניסיון פסול להטעות את הורי-הנתובעות ולהצביע, יחד עם יתר הראיות, על
4 כוונותיו והתנהלותו הפסולה של הנתבע.
5

6 יש לציין בהקשר זה, כי כאשר נ' פנה לנתבע קודם לכן, ביום 31.7.2017, בבקשה לברר עימו
7 מה מצב החשבון של המנוחה, הנתבע התעלם במפגיע מבקשתו זו ולאחר שנעשתה על ידו
8 פנייה נוספת (שליחת סימן שאלה), אף חסם אותו בטלפון ללא סיבה נראית לעין וניתק עימו
9 כל קשר (ת/17; עמ' 41, ש' 1-11). ההסבר שנתן הנתבע להתנהלותו זו, כאילו כעס על נ'
10 שהוא מתעניין רק בכספי המנוחה ועל כן לא שיתף אותו (עמ' 41, ש' 19-24), אינו מתקבל
11 על הדעת, שכן אם הכספים אכן ניתנו לו במתנה מה לו כי יסתיר עובדה זו. מתקבל הרושם
12 כי ההסתרה וההימנעות מליתן תשובה להורי-הנתובעות נועדה כדי לכסות על התנהלותו
13 הפסולה ועל מנת להמשיך להחזיק את כספי המנוחה בידי שלא כדין.
14

15 מכל מקום, מקובלת עליי טענת התובעות, כי האמור בהודעת הנתבע (ת/19) היא תגובה
16 אותנטית מטעמו לעניין הכספים, שאז הנתבע לא ציין ולו ברמז כי כספי המנוחה הוענקו
17 לו במתנה; נהפוך הוא- הוא הודה בפה מלא שכספי המנוחה שייכים רק לה והוא אף הגדיל
18 וטען כי לא הסכים לקבל חזרה מהמנוחה כספים שלטענתו נתן לה. למעשה, גרסת הנתבעים
19 אודות קבלת הכספים במתנה הועלתה לראשונה רק במסגרת כתב ההגנה מטעמם ובתגובה
20 לטענות שהופנו כלפיהם בכתב התביעה.
21
22
23

53. הצורך בהצהרת המנוחה ונוסח ההצהרה מעוררים תהיות –

24
25
26 לטענת הנתבעים, המנוחה נתבקשה על ידי נציג הבנק לחתום על הצהרתה הנ"ל, ככל הנראה
27 לנוכח גובה הסכום ובשל חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (ס' ג' לסיכומי הנתבעים);
28 מכאן, שהצהרת המנוחה לא נעשתה ביוזמתה; "ביום שהיא הייתה בבנק ביקשו
29 ממנה לכתוב מכתב. ביום שהיא העבירה את הכסף, היא התקשרה אליי
30 וביקשה לדבר איתי ובאתי אליה ואז היא סיפרה לי שהיא היתה צריכה
31 לכתוב שזה מתנה" (עמ' 35, ש' 33-35).
32

33 בהצהרת המנוחה בבנק, צוין מפורשות, כי היא "מבינה שלא יהיה לי אפשרות
34 לדרוש את הכסף חזרה ומוסרת אותו כמתנה"; תמוה מאוד מדוע לא ניתן היה
35 להסתפק בציון מהות העברה כמתנה והמנוחה נדרשה לשלול מעצמה מראש ומפורשות את
36 האפשרות לחזור בה מן המתנה או לדרוש את הכסף בחזרה. נראה כי ציון הדברים נועד
37 לשרת את האינטרסים של הנתבעים. לעניין זה נקבע, כי על בית המשפט לבחון בקפדנות
38 יתירה מקרים בהם אדם קשיש מוחתם על שטר מתנה (ובענייננו הצהרת המנוחה) לפיו הוא
39 מקנה לאחר זכויות במתנה ואף שולל מעצמו את אפשרות החרטה (עניין פלונית, ס' 23).
40

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1 יש לציין, כי הנתבע נשאל לעניין זה בחקירתו הנגדית: "ש. לא שאלת אותה למה
2 אין לה אפשרות למה אין לה אפשרות לדרוש את הכסף חזרה? ת.
3 לא שאלתי היא אמרה לבד. היא אמרה שהיא בררה ואמרו לה שאם היא
4 תכתוב שהיא רוצה להעביר כסף לאחיק כדי שאף אחד לא יקח לה את זה
5 היא צריכה לבוא ולכתוב שזה מתנה." (עמ' 36, ש' 13-15); תשובת הנתבע מעידה
6 כי הן המנוחה והן הנתבע התייחסו לכספים שהועברו לחשבון הנתבעים ככספים של
7 המנוחה והיא אף חששה שמישהו ייקח לה אותם.

8
9 גם הנתבעת נשאלה לגבי הצורך בהצהרת המנוחה, והיא הסבירה שנאמר לה על ידי הבנק,
10 כי "...א' הוא עצמאי ואם נכנס לחשבון פתאום מתחילים לשאול. זה לא 5
11 ש. אני אומרת את זה בדיעבד" (עמ' 56, ש' 30-31). מכאן, שגם על פי גרסתה, ההצהרה
12 של המנוחה נועדה אך ורק כדי לא לעורר שאלות או בעיות עבור הנתבעים.

13
14 יש לציין, כי שאלות ותהיות אלה היו יכולות בנקל להתברר ככל שהיה מוזמן נציג הבנק
15 בפניו חתמה המנוחה על הצהרתה (ככל שחתמה בפניו). על אף חשיבות הדברים הנ"ל,
16 הנתבעים לא טרחו להזמין למתן עדות את נציג הבנק, אשר עדותו כאמור יכלה לשפוך אור
17 על המחלוקת בענייננו וכן להעיד על גמירות הדעת הנדרשת מצד המנוחה להקנות לנתבעים
18 את הכספים בחשבון.

19
20 אין לנתבעים הסבר מניח את הדעת בעניין אי הבאת עד העשוי לכאורה לתמוך בגרסתו;
21 כבר נפסק, כי הימנעות מהבאת ראיה מקימה לחובתו של הנמנע חזקה שבעובדה, לפיה
22 אילו הובאה אותה ראיה היא הייתה פועלת לחובתו; "...כלל הנקוט על ידי בית
23 המשפט מימים ימימה, שמעמידים בעלי דין בחזקתו, שלא ימנע מבית
24 המשפט ראיה, שהיא לטובתו, ואם נמנע מהבאת ראיה רלבנטית שהיא
25 בהישג ידו, ואין לו לכך הסבר סביר, ניתן להסיק, שאילו הובאה הראיה,
26 היתה פועלת נגדו. כלל זה מקובל ומושרש הן במשפטים אזרחיים והן
27 במשפטים פליליים, וככל שהראיה יותר משמעותית, כן רשאי בית המשפט
28 להסיק מאי הצגתה מסקנות מכריעות יותר וקיצוניות יותר נגד מי שנמנע
29 מהצגתה" נע"א 548/78 שרון נ' לוי, פ"ד לה (1) 736 (1980); "אי הבאתו של
30 עד רלוונטי מעוררת, מדרך הטבע, את החשד, כי יש דברים בגו וכי בעל
31 הדין, שנמנע מהבאתו, חושש מעדותו וחשיפתו לחקירה שכנגד" נע"א
32 465/88 הבנק למימון ולסחר בע"מ נ' מתתיהו, פ"ד מה (4) 651 (1991).

33
34 54. העדר קיומן של ראיות חיצוניות נוספות –

35
36 לא ניתן להתעלם מכך כי מלבד מסמך ההצהרה עצמו, שנעשה כאמור על פי בקשת נציג
37 הבנק וביזמתו, לא ניתן כל ביטוי חיצוני נוסף לגמירות דעתה של המנוחה להעברת הכספים
38 במתנה לידי הנתבעים. לא נערך הסכם מתנה, ולא נחתם כל מסמך שממנו ניתן ללמוד כי
39 יש בכוונת המנוחה להעניק את הכספים במתנה לנתבעים. המנוחה אף לא גילתה את דעתה
40 בפני מי מבני משפחתה, אחיה ואחיותיה, כי בכוונתה להעניק את הכספים במתנה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

1 נהפוך הוא, העברת הכספים נשמרה בסוד. בנסיבות אלו, עולות שאלות כגון: אם אכן
2 המנוחה גמרה בדעתה להעביר את הכספים במתנה לנתבעים מדוע נשמר הדבר בסוד? ככל
3 שאכן יחסם של הורי-התובעות היה מחפיר, כטענת הנתבעים, הרי מה לה למנוחה שתחשוש
4 להודיע על כוונותיה ו/או על כך שהעניקה את הכספים במתנה לנתבעים.

5
6 תמיהות אלו מתחזקות בשים לב לכך שהנתבעים לא הביאו ולו עד אחד שיעיד כי רצונה של
7 המנוחה היה להעביר לנתבעים את הכספים במתנה.

8
9 יש לציין, כי על אף שהמנוחה הייתה בקשרים חמים וחזקים עם אחיה ואחיותיה, שלדברי
10 הנתבע ניהלו עימה שיחות אישיות, ידעו על תוכניותיה ויכולות היו לתמוך בגרסתו,
11 הנתבעים לא טרחו לזמנם למתן עדות – "ש. למי הייתה קרובה ועם מי הייתה
12 מדברת על תוכניותיה? ת. לרוב עם האחיות שלי. ש. מי היו האחיות
13 שלך? ת. 9 אחיות. ש. אתה בקשר עם האחיות האלה? ת. בוודאי, עם
14 כל האחיות. ש. הם תומכים בך בגרסה שלך מול נ' וז' ת. בוודאי. ש.
15 הם יודעות מהמנוחה מה היו התכניות שלה? ת. כנראה שכן. הן יודעות
16 יכול להיות. אני לא שאלתי אותם ולא שאלתי אותם. אני לא אחראי עליהם"
17 (עמ' 32, ש' 30-36; עמ' 33, ש' 1-5); "ש. מישהו מהאחים והאחיות שלך אמרו
18 לך את ההסבר על הדלת המסתובבת? ת. אני לא שמעתי אבל הבנתי
19 מהם שזה מה שהיא חששה. הם לא סיפרו לי את זה קודם, אלא רק בשבעה.
20 ש. תיארתי בתצהיר שלך ואמרת באיזה צורה שגם א' וגם כ' האחיות
21 עמדו מאוד לצד המנוחה שהגיעה לב"ש ושהיא התגוררה אצל כ', כ'
22 או א' קיבלו מתנה מהמנוחה? ת. לא יודע. לא שאלתי אותם. ש. אתה
23 לא יודע אם הם קיבלו מתנה? ת. אני לא יודע אם הן קיבלו או לא. ש.
24 יש לך הסבר למה לא הבאת אותן לפה? ת. מהן צריכות להגיד? מי היה
25 איתה כל היום? שהילדים שלה זנחו אותה. ש. את כל זה הן היו אומרות
26 כאן? ת. חד וחלק לדעתי כן. ש. ולא ראית רלוונטיות להביאן? ת. נכון.
27 ש. עם א', כ' או אחיות אחרות היו למנוחה כן שיחות של דברים
28 אישיים? ת. כנראה שהיא סיפרה להם דברים שלי לא סיפרה" (עמ' 45, ש'
29 (19-3).

30
31 בהקשר לכך יש לציין, כי אמנם מר א.י. עד מטעם הנתבע, טען בתצהירו, כי "...במהלך
32 שיחת חולין רגילה מעניין לעניין המנוחה ספרה לי העבירה 600,000 ₪
33 במתנה לחשבון הבנק של אחיה מר א.י." (ס' 9) (לתצהיר העד); אולם, בחקירתו
34 הנגדית העיד, כי הוא מעולם לא שמע מהמנוחה על העברת הכספים לנתבעים ולא היה
35 מעורב כלל ועיקר בעניינים אלה: "אחזור ואגיד יותר ברור – לא התערבתי בעניין
36 הכסף, כך שכל מה שתשאל אותי לגבי איך ולמה ומי ולמה כמה ולמה –
37 אני לא מעורב בזה" (עמ' 61, ש' 32-33); "ש. מה היו מילותיה לגבי ה-
38 600,000 ₪? ת. לא שאני יודע. ש. אתה לא יודע? ת. לא. ש. לא דיברת
39 איתה על ה- 600,000 ₪? ת. לא. אמרתי ועוד פעם אגיד – אני לא מעורב
40 בענייני הכספים, נקודה. אל תשאל אותי על זה יותר." (עמ' 63, ש' 20-25);
41 ובהמשך שב והדגיש העד שלא ידע דבר: "ש. אתה לא נדחפת והיא לא אמרה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלוגית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

- 1 **לך מה עשתה ומה לא עשתה?** ת. אקצר את זה – ידעתי שהיא קיבלה,
2 אבל מה עושה, איך עושה ולמה, למי וכמה נתנה – לא עניין אותי" (עמ' 65,
3 ש' 14-15).
- 4
5 הנה כי כן, למרות שהמנוחה הייתה מוקפת בבני משפחה, שעטפו אותה ודאגו לה, והיו עימה
6 בקשר הדוק ויומיומי, קיימו עימה שיחות אישיות וידעו על תוכניותיה ורצונותיה, לא היה
7 בנמצא ולו עד אחד שיעיד כי אכן רצונה של המנוחה היה להעביר לנתבעים את הכספים
8 במתנה. העובדה שהנתבעים כלל לא טרחו לזמנם למתן עדות על מנת לחזק את גרסתם
9 מדברת בעד עצמה.
- 10
11 55. לסיכום, ממכלול הנסיבות והראיות המפורטים לעיל עולים ספקות רבים וממשים אודות
12 גמירות הדעת הנדרשת של המנוחה להעברת הכספים במתנה לנתבעים, ביחוד כאשר
13 מדובר בהענקת כספים שמהווים את כל רכושה.
- 14
15 56. לאור הנ"ל, אני קובעת, כי הנתבעים – אשר כאמור נטל ההוכחה מוטל עליהם – כשלו
16 מלהוכיח כי כוונתה הסובייקטיבית של המנוחה ליתן להם את הכספים במתנה. ואולם,
17 אבהיר, כי גם אם ייאמר כי נטל ההוכחה מוטל לאורך כל הדרך על התובעות, בהיותן
18 ה"מוציא מחברו", הרי שלנוכח הנסיבות והטעמים שפורטו לעיל, ובוודאי לנוכח משקלם
19 המצטבר, יש לקבוע כי התובעות עמדו בנטל להוכיח העדר גמירות דעת מצד המנוחה ליתן
20 את הכספים במתנה לנתבעים.
- 21
22 57. מסקנתי הנ"ל בדבר העדר גמירות דעת, מייתרת את הצורך להיזקק ליתר טענות התובעות
23 ולרבות לעניין טעות והטעיה, סוגיות הקשורות לפגמים ברצונו של המתקשר ומניחות חוזה
24 בר תוקף.
- 25
26 משיכות הכספים בסך של 45,000 ₪
- 27
28 58. אין חולק, כי במהלך החודש האחרון לחיי המנוחה, נמשכו באמצעות כספומט/בנקט
29 מחשבונה כספים בסך מצטבר של כ-45,000 ₪.
- 30 59. הנתבע אישר, כי הוא אכן משך את הכספים הנ"ל מחשבון הבנק של המנוחה, באמצעות
31 כרטיס האשראי שלה, אלא שלטענתו פעולות אלה בוצעו על פי בקשת המנוחה והכספים
32 נמסרו לידיה; וכך טען: "כרטיס האשראי של המנוחה היה ברשותה. המנוחה
33 משכה כספים מחשבון הבנק שלה ו/או עשתה פעולות. רק
34 בשבועיים/שלושה האחרונים לחייה זו נתנה לי (הנתבע מס' 1) את כרטיס
35 האשראי שלה וביקשה ממני להוציא מפעם לפעם סכום כזה או אחר ופעלתי
36 לפי הוראותיה ומסרתי לה את אותם כספים" (ס' 30' לתצהיר הנתבע; ס' 30' לכתב
37 ההגנה).
- 38
39 60. אולם, בחקירתו הנגדית, סייג הנתבע את הודאתו הנ"ל וטען, לראשונה, כי לא כל המשיכות
40 בוצעו על ידו (עמ' 45, ש' 27-31) "לא את כל הכספים. אולי פעמיים שלוש השאר
41 אני יודע שגם אחיות שלי משכו, נתנה להם למשוך כסף" (שם, ש' 34-35).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

- 1
2 61. תמוה ביותר, כיצד ביחס לטענה עובדתית מהותית – באשר לביצוע 12 פעולות משיכת מזומן
3 המסתכמות בסך של 45,000 ₪ – מודה תחילה הנתבע בביצוען (הן בכתב ההגנה והן בתצהיר
4 עדותו הראשית) ולאחר מכן, במהלך חקירתו הנגדית, מתנער מהודאתו זו וטוען כי ביצע
5 פעמיים או שלוש משיכות בלבד.
6
7 62. עוד תמוה ביותר, אם לטענת הנתבע מרבית משיכות המזומנים מחשבונה של המנוחה בוצעו
8 על ידי אחיותיה של המנוחה, מדוע לא טרח לזמנן למתן עדות על מנת לתמוך בגרסתו זו.
9 הימנעות הנתבע מהבאת ראיה חיונית ומהותית פועלת לחובתו ומעידה על העדר מהימנות
10 גרסתו.
11
12 63. בנוסף, תמוה ביותר לשם מה נזקקה המנוחה לסכומים גבוהים שכאלה. מעיון בתדפיסי
13 הבנק (ת/11) עולה כי המנוחה לא נהגה להוציא מזומנים רבים לצרכיה. לעניין זה גם טען
14 מר א.י, עד מטעם הנתבעים, כי המנוחה לא הייתה צריכה מזומנים כלשהם בחודש האחרון
15 לחייה "ממש לא הייתה צריכה, כי אנחנו, אנחנו יצאנו בסך הכל לכוס קפה
16 פה ושם, זה כסף קטן שהיא לא צריכה לקנות משהו מי יודע מה" (עמ' 63, ש'
17 34-35).
18
19 יש לציין, כי בשבועיים האחרונים לחייה נמשכו מחשבונה של המנוחה סכומי כסף גבוהים
20 במיוחד, שאז אין חולק שלא יצאה מפתח ביתה ומצבה היה קשה "...בערך שבועיים
21 ימים טרם פטירתה, זו איבדה את החשק, היתה 'עייפה' ואחיה היו עושים
22 תורנויות בבית מגוריה" (ס' 33 לכתב ההגנה). ולמעשה אף ארבעה ימים לפני פטירתה
23 נמשכו מחשבונה כספים בסך מצטבר של 18,000 ₪, בארבע פעולות משיכה עוקבות (סך של
24 5,000 ₪ ביום 25.6.2019; סך של 4,000 ₪ ביום 26.6.2019; סך של 5,000 ₪ ביום
25 27.6.2019; סך של 4,000 ₪ ביום 28.6.2019), שאז המנוחה הייתה על ערש דווי, לא תפקדה
26 ו"היא הייתה גמורה" (עמ' 19, ש' 2-5).
27
28 64. הנתבע לא היה מסוגל לספק הסבר מניח את הדעת מה עלה בגורל הכספים הנ"ל, על אף
29 שהכחיש בכל תוקף שעשה בהם שימוש כלשהו ולו לצרכי המנוחה; כשלטענתו, הוא זה
30 שמימן ממקורותיו את הוצאות 'השבעה' והמצבה (עמ' 46, ש' 22) וכן מימן את שכר הדירה
31 של המנוחה לאחר פטירתה עד שנמצא דייר חלופי (שם, ש' 19-20, 25-27).
32 65. לאור האמור לעיל, איני מקבלת את גרסת הנתבעים וקובעת כי הכספים שנמשכו על ידי
33 הנתבע בסך של 45,000 ₪ שייכים לעיזבון המנוחה ועל הנתבעים להשיבם.
34
35

סוף דבר

- 36
37 66. אשר על כן, אני נעתרת לתביעה ומורה כדלקמן:
38
39 א. הכספים שהועברו ונמשכו מחשבונה של המנוחה והמסתכמים בסך של 740,000 ₪
40 שייכים לעיזבון המנוחה.
41

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 8790-05-20 פלונית (קטיין) ואח' נ' א.י. ואח'

- 1 ב. על הנתבעים להשיב את הכספים הנ"ל לחשבונה של המנוחה, או ליורשיה על פי צו קיום
2 הצוואה על פי חלקיהם, זאת תוך 30 יום ממועד פסק הדין, בצירוף ריבית והפרשי
3 הצמדה כדין ממועד פטירת המנוחה ועד למועד התשלום בפועל.
4
5 ג. הנתבעים ישאו בהוצאות התובעות בסך של 35,000 ₪. הסכום ישולם בתוך 30 יום
6 אחרת ישא ריבית והפרשי הצמדה כחוק ממועד החיוב ועד מועד התשלום בפועל.
7
8 67. פסק הדין ניתן לפרסום בהשמטת שמות ופרטים מזהים.
9
10 68. המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים.
11
12
13 ניתן היום, י"ד שבט תשפ"ג, 05 פברואר 2023, בהעדר הצדדים.
14

סגלית אופק, שופטת

- 15
16
17
18
19
20
21